

Til: Miljø- og fødevareministeriet (mfvm@mfvm.dk)
Cc: Cristina Nissen (crnis@mfvm.dk)
Fra: boh@dn.dk (boh@dn.dk)
Titel: Høring artsfredningsbekendtgørelse (j.nr. 2019-11434)
Sendt: 04-06-2020 21:51:36
Bilag: Høringssvar artsfredningsbekendtgørelse.pdf;

Miljø og Fødevareministeriet

Hermed fremsendes DN's høringssvar.

Venlig hilsen

Bo

Bo Håkansson, Biolog og naturmedarbejder
EU naturbeskyttelse – Jagt og vildtforvaltning, artsbeskyttelse
Medlem af IUCN Danmark
Sekretær for Det Grønne Kontaktudvalg
.....

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Tlf.: 39 17 40 00
Dir.tlf.: 22 27 51 57
mail: boh@dn.dk

.....
Vi ta'r naturens parti.
Støt og meld dig ind på [her](#)

Dato: 4. juni 2020

Danmarks
Naturfredningsforening

Masnedøgade 20
2100 København Ø
Telefon: 39 17 40 00
Mail: dn@dn.dk

Høring af udkast til ændring af bekendtgørelse om fredning af visse plante- og dyrearter (artsfredningsbekendtgørelsen) med henblik indførelse af forbud mod indfangning af en række sommerfugle (j.nr. 2019-11434)

Ændringens formål

Med den foreslåede ændring af bekendtgørelsen indføres et forbud mod indsamling og opbevaring i private samlinger af en række dagsommerfugle. Det sker ved, at i alt 33 danske dagsommerfuglearter bliver omfattet af artsfredningsbekendtgørelsens forbud mod indfangning af og drab på nationalt beskyttede arter.

Danmarks Naturfredningsforening bakker naturligvis fuldstændig op om at det gøres ulovligt at indsamle de pågældende arter.

Men vi ønsker i den sammenhæng at gøre opmærksom på at fredningen af 33 sommerfugle ikke tilnærmelsesvist udmønter behovet for at beskytte arter og deres levesteder.

En række rødlistede arter, og deres ynglesteder, er således heller ikke beskyttede i dag og bør derfor indgå i en mere omfattende revision af bekendtgørelsen.

Artsfredningsbekendtgørelsen sat i perspektiv

Dansk lov er bygget op sådan, at en given arts ynglesteder grundlæggende kun er beskyttede, hvis arten er omfattet af "[artsfredningsbekendtgørelsen](#)". En art og dens ynglesteder er således ikke "fredede", blot fordi den pågældende art ikke kan jages. Flere rødlistede arter kan f.eks. i dag uden videre "reguleres" helt uden forudgående tilladelser, ligesom deres ynglesteder lovligt kan ødelægges.

Træer og diger, hvor f.eks. rødlistede mårdyr yngler, må i dag hhv. fældes og fjernes uden hensyn til arternes tilstedeværelse. Og mens rederne for nogle rødlistede fuglearter er beskyttede, er andre ikke. Der er således ingen overordnet rød tråd i hvilke arter der er omfattede af artsfredningsbekendtgørelsen, der end ikke beskytter alle rødlistede arter og deres ynglesteder.

Artsfredningsbekendtgørelsen har dermed i dag primært til formål at gennemføre de forpligtelser Danmark har over for EU, under hhv. Habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet. Det indebærer, at det næsten udelukkende er de arter, der er listet under disse direktiver, herunder deres ynglesteder, der er beskyttede.

Ud fra en *rent biologisk betragtning* er det et åbenlyst problem at selv rødlistede arters ynglesteder er ikke beskyttede samt at rødlistede arter må "reguleres" sågar uden tilladelse.

På Naturmødet sidste år blev det i forbindelse med [løftet om Naturpakken](#) bebudet at der vil blive udarbejdet en selvstændig strategi for de rødlistede arter. Vi anbefaler derfor at en revision af artsfredningsbekendtgørelsen indgår i dette arbejde.

Også ud fra rent *etiske hensyn* kan det synes problematisk at man helt lovligt kan ødelægge ynglesteder i yngletiden i forbindelse med f.eks. anlægsprojekter og skovdrift, også selvom arten ikke er rødlistet. Det gælder efter vor opfattelse f.eks. for grævlingen.

Vi er naturligvis meget opmærksomme på de omfattende praktiske vanskeligheder ved i givet fald at skulle sikre en løbende opdateret viden om forekomst af alle rødlistede arter, og ikke mindst de afledte omkostninger der vil kunne følge med beskyttelse af flere ynglesteder. Men vi anbefaler et fagligt og etisk eftersyn af, hvilke arter som har behov for beskyttelse, som efterfølgende bør ledsages af vurderinger og afvejninger af de praktiske vanskeligheder og dermed muligheden for beskyttelse i praksis.

Og for mange arter vil beskyttelse af ynglestederne alene i selve yngletiden (og ikke permanent) være tilstrækkeligt, svarende til de gældende bestemmelser for en række arter, i den aktuelle bekendtgørelse.

Ligeledes anbefaler vi, at en generelt forbedret artsbeskyttelse fremover vil tage udgangspunkt i positive incitamenter for de private jordejere, der måtte huse beskyttede arter. Det skal ikke være en "straf" at huse beskyttede arter og deres ynglesteder, men attraktivt.

Med venlig hilsen

Bo Håkansson
boh@dn.dk

Kopi:
Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Til: Miljø- og fødevareministeriet (mfvm@mfvm.dk)
Cc: Thomas Pape (tpape@snm.ku.dk), Kent Olsen (kent@molslab.dk)
Fra: Thomas Simonsen (t.simonsen@nathist.dk)
Titel: Høringssvar til j.nr. 2019-11434
Sendt: 04-06-2020 21:28:03
Bilag: Høringssvar2019-11434.pdf;

Til Miljø- og Fødevareministeriet,

Hermed fremsendes et fælles høringssvar fra Naturhistorisk Museum Aarhus og Statens Naturhistoriske Museum til ændring af bekendtgørelse om fredning af visse plante- og dyrearter (artsfredningsbekendtgørelsen) mhp. indførelse af forbud mod indfangning af en række sommerfugle.

Mvh,

Thomas J. Simonsen, ph.d.
Seniorforsker og kurator
Naturhistorisk Museum Aarhus

NATURHISTORISK MUSEUM AARHUS

Wilhelm Meyers Allé 10
Universitetsparken · DK-8000 Aarhus C
Tlf: +4586129777

STATENS NATURHISTORISKE MUSEUM

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

Høringssvar til udkast til ændring af bekendtgørelse om fredning af visse plante- og dyrearter (artsfredningsbekendtgørelsen) mhp. indførelse af forbud mod indsamling af en række dagsommerfuglearter (j.nr. 2019-11434)

Forslaget lægger op til en national fredning af i alt 33 arter af dagsommerfugle. Vi vil nedenfor komme med en vurdering af behovet for en fredning af de pågældende arter, og derefter give en faglig vurdering af betydningen af insektindsamling for biodiversitetsforskning og overvågning.

Overordnet vil vi gerne understrege, at vi ikke anser fredning af dagsommerfugle eller andre insekter for at have en bestandsbevarende effekt, med mindre denne følges op af betydelige tiltag til forbedring af habitater og levevilkår. Indsamlingstrykket mod dagsommerfugle vurderer vi i øvrigt til at være meget lavt i Danmark, hvorfor fredninger anbefales ud fra et forsigtighedsprincip, og ikke ud fra den betragtning, at indsamling kan udgøre en direkte trussel mod bestemte arter. Truslerne mod insekter kommer fra forringelser, fragmentering og ødelæggelse af deres habitater, og meget få, hvis nogen, danske insekter er direkte truet af indsamlingsaktiviteter.

Generelt vil vi ikke anbefale en fredning af nyindvandrede insektarter. Det må forventes, at et antal insektarter (herunder både dag-, nat- og småsommerfugle) vil indvandre til Danmark som følge af bl.a. klimaændringer. Indsamling af belægsmateriale vil være et uvurderligt værktøj til dokumentation af og forskning i disse faunaændringer i fremtiden, og dette vil kun effektivt kunne opnås gennem netværket af danske amatørrentomologer. Dog anbefaler vi, at dagsommerfugle, der har fået en ny og fast bestand gives en tidsbegrænset fredning på fx 10 år af hensyn til generelt naturinteresserede, og for at give bestanden tid til at etablere sig. Fredningen kan herefter genovervejes med rådgivning fra eksperter ved landets naturhistoriske museer. Se i øvrigt nedenstående generelle betragtninger om insektindsamling.

I øvrigt forventer vi, at Naturstyrelsen vil opdatere det allerede gældende indsamlingsforbud på Naturstyrelsens arealer (<https://naturstyrelsen.dk/natuoplevelser/regler-i-naturen/dagsommerfugle>), så artslisten vil være identisk med de i følge vedtægterne beskyttede arter.

Konkret vurdering af de enkelte arter

Følgende arter er uddøde i Danmark med ringe mulighed for selv at genindvandre. En fredning må derfor anses for at være symbolsk:

- Mnemosyne (*Parnassius mnemosyne*)
- Enghvidvinge (*Leptidia juvernica*)
- Skovhvidvinge (*Leptidia sinapis*)
- Perlemorrandøje (*Coenonympha arcania*)
- Herorandøje (*Coenonympha hero*)
- Poppelsommerfugl (*Limenitis populi*)
- Askepletvinge (*Euphydras maturna*)
- Terningsommerfugl (*Hemearis lucina*)
- Stor ildfugl (*Lycaena dispar*)

NATURHISTORISK MUSEUM AARHUS

Wilhelm Meyers Allé 10
Universitetsparken · DK-8000 Aarhus C
Tlf: +4586129777

STATENS NATURHISTORISKE MUSEUM

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

- Egesommerfugl (*Satyrrium ilicis*)
- Slåensommerfugl (*Satyrrium pruni*)

Følgende arter bør efter vores vurdering ikke omfattes af en fredning, da de ikke kan anses for på nogen måde at være truede i Danmark af indsamling eller andet:

- Sortåret hvidvinge (*Aporia crataegi*): arten er udbredt og ofte talrig på egnede lokaliteter i Vest-, Midt-, Nord-, og Nordøstjylland. En fredning vil derfor ingen betydning have for artens fortsatte trivsel i Danmark. Arten er også opført på Rødlisten under den laveste kategori (Least Concern).
- Hvid admiral (*Limenitis camilla*): arten er udbredt øst for Storebælt, og ofte talrig på Lolland-Falster-Møn og Bornholm. En fredning vil derfor ingen betydning have for artens fortsatte trivsel i Danmark. Arten er også opført på Rødlisten under den laveste kategori (Least Concern).
- Sort ildfugl (*Lycaena tityrus*): arten forekommer kun på det sydlige Falster, men her har den flere livskraftige bestande. Det er vores vurdering, at arten ikke er truet af indsamling i Danmark.
- Fransk bredpande (*Pyrgus armoricanus*): arten forekommer kun i Nordvestsjælland, men her er den under spredning fra flere livskraftige bestande. Det er vores vurdering, at arten ikke er truet af indsamling i Danmark.

For følgende arter anbefaler vi en i hvert fald tidsbegrænset fredning, hvis denne opfølges af forpligtende tiltag til forbedringer af arternes levesteder i overensstemmelse med EUs Habitatdirektiv. Ellers må vi vurdere, at en fredning ikke vil have en effekt på de pågældende arters overlevelse i Danmark.

- Brun pletvinge (*Melitaea athalia*): arten er i voldsom tilbagegang, omend den stadig kan være talrig på sine jyske kernelokaliteter. Hvis man med afsæt i en fredning igangsætter bindende naturplejetiltag, vil en sådan fredning være fornuftig.
- Klitperlemorsommerfugl (*Fabriciana niobe*): arten er i voldsom tilbagegang og findes i dag hovedsagelig på en række jyske kystnære lokaliteter. Hvis man med afsæt i en fredning igangsætter bindende naturplejetiltag, vil en sådan fredning være fornuftig.
- Moseperlemorsommerfugl (*Boloria aquilonaris*): arten forekommer på mange egnede lokaliteter i Jylland, men ofte i små og spredte bestande. Hvis man med afsæt i en fredning igangsætter bindende naturplejetiltag, vil en sådan fredning være fornuftig.
- Bølleblåfugl (*Agriades optilete*): arten forekommer på mange egnede lokaliteter i Jylland, men ofte i små og spredte bestande. Hvis man med afsæt i en fredning igangsætter bindende naturplejetiltag, vil en sådan fredning være fornuftig.
- Engblåfugl (*Cyaniris semiargus*): arten er gået signifikant tilbage i Danmark de seneste 20 år og vil, hvis der ikke igangsættes bindende plejetiltag, være i fare for at uddø i Danmark i nær fremtid. Hvis man med afsæt i en fredning igangsætter bindende naturplejetiltag, vil en sådan fredning være fornuftig.
- Ensianblåfugl (*Phengaris alcon*): arten er gået markant tilbage, men findes stadig på en række jyske kernelokaliteter, der dog alle er truede som habitater. Hvis man med afsæt i en fredning igangsætter

bindende naturplejetiltag, vil en sådan fredning være fornuftig.

- Violetrandet ildfugl (*Lycaena hippothoe*): arten forekommer på mange egnede lokaliteter i Jylland, men er gået markant tilbage. Hvis man med afsæt i en fredning igangsætter bindende naturplejetiltag, vil en sådan fredning være fornuftig.
- Gråbåndet bredpande (*Erynnis tages*): arten er i lighed med klitperlemorsommerfugl i voldsom tilbagegang og findes i dag hovedsagelig på en række jyske kystnære lokaliteter. Hvis man med afsæt i en fredning igangsætter bindende naturplejetiltag, vil en sådan fredning være fornuftig.

Følgende arter er nyindvandrede, og bør kun omfattes af en tidsbegrænset fredning.

- Ilia (*Apatura ilia*): arten er nyindvandret til Danmark, hvor den forekommer på Amager. En fredning, der genvurderes efter fx 10 år, kan anbefales.
- Spejlbredpande (*Heteropterus morpheus*): arten er relativt nyindvandret til Danmark og findes på Sydfalster, hvor der foregår lokalitetspleje. På den baggrund synes en fredning, der bør genvurderes efter en periode på fx 10 år, at være på sin plads.

For følgende art kan en fredning af andre grunde være ønskelig:

- Svalehale (*Papilio machaon*): arten er uddød i Danmark og forekommer kun som tilfældig strejfer, tilsyneladende uden at være i stand til at genetablere sig. En fredning er derfor formodentlig uden biologisk betydning. Arten er dog karismatisk og nærmest ikonisk. Selv om vi generelt er af den opfattelse, at lovgivning bør baseres på fakta og ikke følelser, erkender vi i dette tilfælde, at en fredning er på sin plads.

For følgende arter anbefaler vi en foreløbig fredning på baggrund af igangværende naturplejetiltag:

- Engplerlemorsommerfugl (*Brenthis ino*): arten har ganske få bestande i Østdanmark, hvor der flere steder er igangværende naturplejetiltag. En fredning er derfor på sin plads.
- Mørk pletvinge (*Melitaea diamina*): arten er uddød i Danmark, men er blevet genudsat enkelte steder på Sjælland. En fredning er derfor på sin plads.

Følgende arter er akut truede og bør fredes i Danmark, men vi påpeger, at en fredning alene næppe vil have en effekt på arternes mulige overlevelse i landet:

- Rødlig perlemorsommerfugl (*Boloria euphrosyne*): arten har gennemgået en katastrofal tilbagegang, og må forventes at forsvinde fra Danmark i nær fremtid, hvis der ikke sættes ind med bindende naturplejetiltag. En fredning er på denne baggrund at anbefale.
- Sortbrun blåfugl (*Aricia artaxerxes*): arten er i tilbagegang og findes kun på få nordjyske kystnære lokaliteter. Da de danske bestande udgør en underart, som kun findes i Danmark, bør arten fredes, særligt, da der er igangværende naturplejetiltag for at hjælpe arten.
- Sortpletet bredpande (*Carterocephalus silviculus*): i lighed med rødlig perlemorsommerfugl er arten gået katastrofalt tilbage de seneste årtier, og den må forventes at forsvinde fra Danmark i nær fremtid, hvis ikke udviklingen vendes. En fredning er på denne baggrund at anbefale.

NATURHISTORISK MUSEUM AARHUS

Wilhelm Meyers Allé 10
Universitetsparken · DK-8000 Aarhus C
Tlf: +4586129777

STATENS NATURHISTORISKE MUSEUM

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

Følgende arter forekommer i Danmark og er allerede omfattet af fredninger i henhold til EUs Habitatdirektiv. En fortsat fredning er derfor en selvfølgelighed:

- Hedepletvinge (*Euphydras aurinia*)
- Sortplettet blåfugl (*Phengaris arion*)

På vegne af Naturhistorisk Museum Aarhus:

Thomas J. Simonsen, ph.d.

Seniorforsker og kurator for entomologisk tørsamling

På vegne af Statens Naturhistoriske Museum:

Thomas Pape, ph.d.

Lektor og kurator for sommerfugle og tovinger

APPENDIX:

Generelle betragtninger om amatørinsektindsamling

Insektsamlinger og indsamlingens betydning for biodiversitetsforskning kan efter vores mening ikke overvurderes. Naturhistoriske samlinger er det vigtigste arkiv over Danmarks samlede biodiversitet, og kan gives videre til eftertiden. Databaser med detaljerede observationer er fremragende supplement til samlinger, men de kan ikke erstatte disse. Vi hører ofte, at ”det jo ikke er nødvendigt at samle dagsommerfugle mere, da vi allerede har store repræsentative samlinger, og observationer med fotografi kan erstatte nyindsamlinger.” Dette er imidlertid forkert. Observationer kan dokumentere overordnede ændringer i udbredelse og fænologi, herunder flyvetider. Men der er mange (og vigtige) aspekter af biodiversitet, man ikke kan dokumentere uden de fysiske samlingsobjekter. Mange af de nyere måder, hvor vi aktuelt anvender museumssamlinger i vores forskning, er umulige ud fra selv de bedste feltfotografier. Man kan ikke foretage standardiserede kvantitative målinger så som at måle ændringer i individers størrelse over tid og/eller fra bestand til bestand, hverken absolut størrelse eller ændringer i ratioer (fx. vingebredde/længde). På samme måde kan man hverken lave kvantitative analyser af forskelle og ændringer af mønstre eller farvetoner geografisk eller over tid. Begge typer af ændringer kan være drevet af klima- eller miljøændringer og er derfor vigtige til at dokumentere sådanne ændringer over tid. Man kan heller ikke ekstrahere DNA eller oplagrede miljøgifte fra et fotografi. For 15 år siden, da det var en teknologisk udfordring (og indebar store omkostninger) at sekventere enkelte gener fra dyr ældre end 10-15 år, var bredt indsamlet materiale fra fx. amatør-samlinger mindre anvendeligt end nyt materiale indsamlet og konserveret specifikt til DNA-analyser. Men dette er ikke tilfældet i dag, hvor vi rutinemæssigt sekventerer snesevis af genetiske markører fra 50+ år gamle dyr, og genomsekventering af museumspræparater (museumomics) er måske det biodiversitetsforskningsområde, hvor der i dag sker den største udvikling. Vi kan allerede nu sekventere hele genomer (af moderat kvalitet) fra 50-100 år gamle præparater, og sandsynligvis kan vi om 5-10 år opnå en kvalitet, der muliggør detaljerede demografiske populationsstudier, såsom at undersøge gen-flow mellem populationer eller geografiske regioner i en bestemt tidsperiode, eller undersøge historiske populationsudviklinger (inkl. at beregne historiske populationsstørrelser), ligesom vi sikkert vil være i stand til at sammenkæde ændringer i en arts eller en populations genom over tid med specifikke miljø- eller klimaændringer. Undersøgelser over tidsmæssige forandringer kan imidlertid kun udføres, hvis der foreligger tidsserier, altså materiale samlet mere eller mindre kontinuert. Endelig er der, hvad vi kan kalde ”ukendte ubekendte”. Vi ved ikke hvilken ny teknologi, der vil være til rådighed for biodiversitetsforskningen i fremtiden. Da insekterne i vores museumssamlinger blev indsamlet for 50-100 (eller 200) år siden, havde samlerne (hverken professionelle eller amatører) ingen forestilling om, hvad vi kan lave i dag mht. automatiserede kvantitative billedanalyser, DNA sekventering eller elektron- og konfokal laserskanningmikroskopi. Vi er i dag dybt taknemmelige over den historiske indsamling, og at efterfølgende generationer tog sig af samlingerne. På samme måde har vi et ansvar for at samle ind for fremtiden. Vi lever i en tid med omfattende og accelererende biodiversitetsændringer. Hvis indsamling begrænses eller forbydes, fratager vi fremtidige generationer af biodiversitetsforskere muligheden for dybdegående undersøgelser af, hvad der rent faktisk sker (eller fra deres synspunkt skete) i vores levetid. Amatør-insektindsamlinger er, og har i mere end et århundrede været, den vigtigste kilde til opbygningen af naturhistoriske insektsamlinger. Amatørerne kan gennem deres antal og geografiske dækning indsamle (og

NATURHISTORISK MUSEUM AARHUS

Wilhelm Meyers Allé 10
Universitetsparken · DK-8000 Aarhus C
Tlf: +4586129777

STATENS NATURHISTORISKE MUSEUM

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

dermed overvåge) betydeligt mere effektivt end de meget få professionelle entomologer. Amatørerne opbygger gennem deres arbejde med indsamling og præparation af de indsamlede dyr også en specialviden om arternes forekomster, udseende og variationer, der næppe kan opbygges på nogen anden måde. En viden (og arbejdskraft) amatørerne i øvrigt ofte gerne stiller til rådighed for forskning og fredningsarbejde. Det er derfor dybt bekymrende, at der netop i denne tid med stigende biodiversitetskriser, hvor dokumentationen af faunaen og faunaændringerne er vigtigere end nogensinde, er en markant nedgang i rekrutteringen af nye, yngre samlere. En nedgang, der givet også skyldes en stigende modstand mod indsamling i dele af den vestlige verden. Blandt professionelle entomologer er der således en stigende bekymring, både for denne nedgang i antallet af samlere og for den svindende betydning det indsamlede belægseksemplar tilsyneladende har i biodiversitets- og naturovervågning.

For at indsamlede insekter skal kunne bruges i biodiversitetsforskningen, er det naturligvis vigtigt, at forskere kan få adgang til data. Derfor kan det kraftigt anbefales, at samlere registrerer deres indsamlede materiale i artsportaler som arter.dk (<http://arter.dk>) eller Naturbasen (<https://www.naturbasen.dk/>). Dette sker allerede i stor udstrækning i Danmark, hvor mange samlere registrerer deres materiale i den web-baserede database Bugbase, som deler data med DanBIF. Desuden er det væsentligt, at private samlinger med tiden tilbydes de naturhistoriske museer, så også belægseksemplarerne kan indgå direkte i forskningsprojekter, og også dette sker i en vis udstrækning i Danmark. Vi anbefaler, at de entomologiske foreninger kraftigt opfordrer deres medlemmer til at både registrere deres indsamlede materiale og sikre dette for eftertiden gennem donation til større naturhistoriske museer. Museerne har imidlertid ikke altid de nødvendige ressourcer til at overtage samlingerne, og vi anbefaler derfor også kraftigt, at myndighederne afsætter de nødvendige midler til at sådanne samlinger indarbejdes i museernes hovedsamlinger, og at der vil være både fysisk og mandskabsmæssig kapacitet til at holde dem tilgængelige for videnskabeligt brug.

Til: Miljø- og fødevareministeriet (mfvm@mfvm.dk)
Fra: Jan (janfrdk@yahoo.dk)
Titel: j.nr. 2019-11434
Sendt: 04-06-2020 18:30:11
Bilag: EFU_svar_til_MST_indsamling_final.pdf;

Til Miljøministeriet

Entomologisk Fagudvalg har tidligere indsendt vores kommentarer til DCE notatet omhandlende indsamlings betydning for danske dagsommerfugle. For at sikre at vores input indgår den endelige vurdering af den påtænkte revision af artsfredningsbekendtgørelsen genfremsendes vores brev af 21. april 2020 hermed.

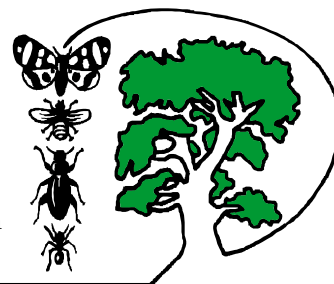
mv

Jan F. Rasmussen, Næstformand i Entomologisk Fagudvalg

EFU

Entomologisk Fagudvalg

Entomologisk Forening - Lepidopterologisk Forening - Entomologisk Selskab for Fyn
Nordjysk Lepidopterologklub - Aarhus Entomologklub

Formand Per Stadel Nielsen, Gevninge Bygade 10, 4000 Roskilde

tlf. 61 70 74 88, mail arion@mail.dk

Miljøstyrelsen
Att. Julian Dons Henriksen
judhe@mst.dk
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

Gevninge d. 21.4.2020

Tak for Jeres henvendelse pr. mail d. 1.4.2020 vedr. kommentarer til DCI notat 2020/24 omhandlende indsamlings betydning for danske dagsommerfugle.

I henvendelsen ønsker Miljøstyrelsen at høre Entomologisk Fagudvalgs (EFU) kommentarer til to spørgsmål:

1. Vores faglige vurdering af selve listen i forhold til vores viden om arternes status, og
2. Vores bemærkninger til et evt. forbud mod indsamling af de listede arter dagsommerfugle.

Vores svar omfatter derfor to dele.

Vedr. spørgsmål 1, har Lepidopterologisk Forenings (LF), i samarbejde med EFU, udarbejdet et svar specifikt vedr. en indsamlings betydning for de enkelte arter i notat 2020/24. LFs skrivelse fremsendes som et separat dokument.

Vedr. spørgsmål 2, fremfører EFU i det følgende vores betragtninger omkring viden, erfaring og konsekvenser af og om forbud mod indsamling af dagsommerfugle. Dette består af to vidt forskellige aspekter, den rent biologiske side og den politisk-følelsesmæssige side.

Opsummerende konkluderer vi, at et omfattende indsamlingsforbud vil få alvorlige negative konsekvenser for den dybere viden om insekterne i Danmark, samtidig med at et indsamlingsforbud alene ikke beskytter en art mod uddøen.

På udvalgets vegne

Per Stadel Nielsen, formand

EFUs kommentarer til selve notatet

Vi bemærker, at begreberne og forudsætningerne anvendt i notatet ikke er klart defineret og heller ikke er benyttet konsekvent igennem listen. Det er derfor svært at kommentere uden først at definere, hvad der egentlig tales om.

Først og fremmest bruges begrebet ”bestanden” uden at definere, hvad der menes med dette. ”Bestanden” kan enten betragtes som de samlede danske populationer eller som de enkelte, lokale bestande, evt. mere eller mindre lokale grupper af populationer (metapopulationer). I LF’s kommentarer til de relevante arter angives forskellen.

Desuden bruges begrebet ”omfattende” uden nærmere definition i sted, tid og mængde, læseren kan derfor lægge, hvad der ønskes i ordet. I nærværende kommentarer definerer vi ”omfattende” som indsamling af mere end ca. 50% af en enkelt population på en enkelt dag på en enkelt lokalitet. En sådan form for indsamling ligger imidlertid langt udenfor de entomologiske foreningers etiske regler (entoweb.dk), og må betegnes som helt unødigt ekstrem, uanset om det er til videnskabeligt eller andet formål.

Ligeledes vil vi fremhæve, at indsamling med salg for øje aldrig har været accepteret blandt danske entomologer, og er imod foreningernes etiske retningslinjer. Denne type indsamling har derfor, hvis overhovedet, kun forekommet yderst sjældent.

Det anføres, at flere (dag)sommerfuglearter er gået yderligere tilbage siden rødlistevurderingen i 2013-2015, uden at det fremgår, hvilke arter der er tale om. Her skal det pointeres, at nogle få års ændringer ikke nødvendigvis siger noget om den overordnede frem- eller tilbagegang for en art.

En del arter fluktuerer mere eller mindre regelmæssigt i hyppighed, fx kejserkåbe *Argynnis paphia* og hvid admiral *Limnitis camilla*. Dette er oftest en konsekvens af vejret de enkelte år, fx tørkesommeren 2018, som kan medføre en frem eller tilbagegang, som i løbet af det eller de efterfølgende år igen hurtigt ændrer sig. Af sådanne årsager ser Rødlisten principielt kun på forandringer over de seneste 10 år for så vidt som data tillader det. Dette stemmer overens med praksis i forbindelse med overvågning af dag- og natsommerfugle, hvor 10 års data betragtes som et minimum, før der kan anes generelle tendenser i frem- og tilbagegange (Pollard et al, 1988). Desuden er der en betragtelig usikkerhed i data selv for dagsommerfuglene, fx i vurderingen af, hvorvidt et fund repræsenterer en population eller et eller flere tilfældigt omstrejfende individer.

Det skal også bemærkes, at Rødlisten iflg. kriterierne principielt ikke tager højde for ændringer i arternes udbredelse eller forekomst tidligere end de 10 år, ligesom kriterierne i visse tilfælde kan give en misvisende kategorisering for fx arter med begrænset udbredelse, men som vedvarende kan optræde i stort antal på lokaliteterne. Man kan derfor ikke ukritisk benytte Rødlisten som facitliste for beskyttelseskrævende arter (Moeslund, 2020).

Vi vil også pointere, at for ingen af de vurderede sommerfuglearter, er der i Rødlisten anført indsamling som en trussel mod arten (Helsing, 2019).

En mindre detalje er, at notatets reference til Høye m.fl. 2019, angives at være fra november 2019, referencen er imidlertid fra august 2019, og en referenceliste savnes. Det er ikke angivet, på hvilket kildegrundlag den angiveligt nye vurdering i perioden 2015-2019 er foretaget.

Vi bemærker også notatets stærkt vildledende titel i forhold til indholdet, som reelt omhandler en vurdering af indsamlings mulige virkning på bestande af danske dagsommerfugle. Dette kan få en læser til helt at mistolke indholdet.

Derimod læser vi med tilfredshed, at det tydeligt fremgår, at det først og fremmest er forbedringer af levestederne, som kan gavne arterne. Det er vi naturligvis meget enige i, og det

er et emne, som Entomologisk Fagudvalg, som repræsenterer de danske entomologiske foreninger, har beskæftiget sig med i ca. 50 år.

Indsamling ud fra et biologisk perspektiv

Skal vi alene udtale os om effekten af indsamling ud fra et rent fagligt biologisk/entomologisk synsvinkel, kan vi kun henvise til, at der er udbredt international konsensus blandt entomologer (såvel professionelle som amatører) om at indsamling af insekter kun i meget sjældne tilfælde kan have en negativ effekt på den enkelte population. Her et udsagn fra en amerikansk fagentomolog oversat og let bearbejdet: "*At tro man kan udrydde insekter ved indsamling, er det samme som at tro, man kan kontrollere malaria med en fluesmækker*" (Pyle, 2006).

Der er flere eksempler på, at der ikke har kunnet påvises en skadelig effekt af indsamling på større populationer, selv når de er isolerede. Dette gælder fx *Erebia christi* i Schweiz (Schweizerischer Bund für Naturschutz, 1987) og den danske forekomst af sortpletet blåfugl *Phengaris arion* på Møn (Nielsen, 2002). Undersøgelser af dagsommerfuglepopulationer, især ved hjælp af fangst-genfangst metoden, konkluderer gentagne gange, at selv ved en meget intensiv og længerevarende indsamling af en population, kan der kun indsamles en mindre del af den samlede bestand. Fx fra England estimerer en undersøgelse af populationer af rødpletet blåfugl *Aricia agestis*, at samlere, selv med en meget omfattende indsamlingsindsats, hvor der indsamles **hver dag gennem hele artens flyvetid på den samme lokalitet**, højst kan indfange ca. 44% af den totale population, hvis denne er under 10 voksne individer, 26% ved 11-100 voksne individer og ca. 14% ved større antal voksne individer (Bourn, 1993).

Ikke desto mindre kan det ikke afvises, at en omfattende indsamling teoretisk set **kan** udgøre et problem for de dagsommerfuglearter, hvis forekomster er begrænsede til ganske få isolerede populationer i Danmark. Der findes imidlertid ingen dokumenterede eksempler på, at indsamling har været årsagen til en dagsommerfugls forsvinden. De entomologiske foreningers etiske regler og de frivillige populationsbeskyttelser, har til hensigt at forebygge en sådan umådeholden indsamling, og det er vores indtryk, at reglerne i meget høj grad overholdes (entoweb.dk).

Generelt er indsamlingstrykket på de danske dagsommerfugle i dag nærmest negligibelt. En undersøgelse foretaget af Lepidopterologisk Forening i 1987, viste at der blev indsamlet i alt 507 individer af dagsommerfugle fordelt på 52 personer ud af i alt 98 svar (Nielsen, 1988). En tilsvarende uformel undersøgelse foretaget i 2019, viste at ud af 66 personer, havde 26 blot indsamlet i alt 252 individer af dagsommerfugle. Heraf var 178 individer (70%) af almindelige og migrende arter, 58 individer (23%) af mindre almindelige, men alligevel udbredte arter, og de resterende 16 individer (6%) var af arter, som har få og lokale populationer (E.S. Larsen, pers. opl.).

De sidste 70-80 års rivende tilbagegang i mange insekters udbredelse og talrighed, kan således på ingen måde tilskrives indsamling. Blandt biologer og entomologer angives årsagen til tilbagegangen primært ændringer i land- og skovbrug (Swaay et al., 2010 og 2013). Overgangen fra ekstensiv til intensiv drift indenfor begge erhverv, med dræning, opdyrkning af marginaljorde og udbredt brug af sprøjtemidler (herbicider og insekticider), har ført til denne ødelæggelse og fragmentering af insekternes levesteder.

Indsamling set ud fra et bredere perspektiv

For arter der kun forekommer i små isolerede populationer, vil enhver yderligere forringelse af artens livsbetingelser potentielt udgøre en trussel for artens fortsatte overlevelse. Meget ofte lever sådanne populationer på lånt tid. Med et engelsk fagudtryk betegnes fænomenet "Extinction debt" (Bulman et al., 2007). Betegnelsen dækker over, at populationen allerede har passeret et "tipping point", og som følge heraf med tiden er dømt til at uddø, fx pga. af ekstreme vejrforhold og/eller tab af genetisk variation.

Med ovenstående in mente, vil et indsamlingsforbud/fredning alene ikke kunne redde arten. Når arten til sidst forsvinder fra levestedet, vil andre faktorer end indsamling med meget stor sandsynlighed være årsagen. Der skal altså langt mere end et simpelt indsamlingsforbud/fredning til at sikre en arts fortsatte overlevelse!

Entomologerne har længe advokeret for at fredninger, for at have den ønskede effekt, må ledsages af en målrettet naturpleje på artens tilbageværende levesteder.

Af denne årsag henvendte EFU sig til Naturstyrelsen i 2016 for at få etableret et mere formelt samarbejde. Målet var at få en officiel artsfredning af de to mest truede dagsommerfugle, rødlig perlemorsommerfugl (*Boloria euphrosyne*) og sortplettet bredpande (*Carterocephalus silvicolus*) (Nielsen, 2017). Herefter kunne man i samarbejde med Naturstyrelsen og ejerne af de private skove udforme en egentlig handlingsplan for de to arter. Desværre svarede Naturstyrelsen aldrig på EFUs ønske om et møde.

EFU og LF udarbejdede således i 2017 et sæt faktablade for 11 udvalgte danske dagsommerfugle, hvor arterne og deres livskrav præsenteres og ikke mindst den bedst tilgængelige viden og erfaringer omkring arternes krav til levested videregives til naturforvaltere. Projektet fortsættes i år af LF, med tilføjelse af yderligere 26 arter.

Andre aspekter omkring indsamling af insekter

Indenfor de seneste 10-15 år, er der kommet mange nye dagsommerfugleinteresserede til. En stor del er bredt naturinteresserede, men uden at besidde en større indsigt i insekters biologi. De nye interesserede ser ofte de indsamlende entomologer som en dobbelt trussel: Indsamling kan berøve dem fotoobjekter/naturoplevelser, og de ser indsamling som en væsentlig trussel mod dagsommerfuglenes fortsatte overlevelse i den danske natur. Brandslukningsarbejdet i forbindelse med konflikter mellem entomologer og nye naturinteresserede, har kostet megen energi for medlemmerne af EFU og LFs bestyrelse. Der er i denne årrække desværre også dukket flere eksempler op på, at fotografers adfærd på sommerfuglenes levesteder har haft meget negativ indflydelse på disses kvalitet for sommerfuglene.

Hvilket bringer os frem til, at EFU og Lepidopterologisk Forening gennem en lang årrække har bestræbt sig på at have en tidssvarende politik på området. Denne politik er som udgangspunkt baseret primært på en biologisk vurdering, men to andre perspektiver har også været inde i billedet:

Det ene perspektiv er ønsket om at støtte tiltag, der er med til at sikre levestederne for de truede specialister blandt vores dagsommerfugle. Bevarelsen af disse specialister fordrer en aktiv indsats med at sikre og pleje levestederne og indbefatter forsøg på at genoprette tidligere levesteder.

Det andet perspektiv er de nye dagsommerfugleinteresserede og deres interesser, da det er så indlysende let at pege på indsamling som hovedårsagen til dagsommerfuglenes tilbagegang.

Det er i lyset af disse tre perspektiver at de entomologiske foreningers populationsbeskyttelser skal betragtes:

- En håndsækning til de ganske få arter, hvor vi har vurderet, at en indsamling kunne have en negativ effekt.
- En anerkendelse af det arbejde, der allerede udføres og forhåbentlig udvides betragteligt, med at bevare og genoprette sommerfuglenes levesteder.
- Endelig et forsøg på en imødegåelse af beskyldninger om, at vi gennem indsamling er årsag til en arts forsvinden fra dens sidste levesteder.

Når det er sagt, er vi naturligvis interesserede at bevare muligheden for ansvarlig indsamling af hovedparten af vores arter dagsommerfugle. Vi har nemlig videnskabens ord for, at det arbejde der gennem indsamling udføres af amatør-entomologer generelt er både uskadeligt og faunistisk vigtigt. (se nedenstående citater). Her er det ikke primært dagsommerfugle, der sigtes til, men at nye entomologer stort set altid starter med dagsommerfuglene, og herefter at bevæger sig videre til meget mere komplicerede og vanskeligt studerbare insektgrupper. Rekrutteringen af nye entomologer, der med tiden opnår en dyb og detaljeret viden, er desværre meget lille, og der er alvorlig risiko for at den helt ophører, i tilfælde af omfattende forbud mod indsamling af dagsommerfugle (Pohl, 2009, Kristensen, 1984, Pyle, 2015).

Udenlandske entomologer skriver

Kudrna, 1995, skriver om det omfattende og mangeårige forbud mod indsamling af sommerfugle og andre insekter i Tyskland:

"The legislation antagonized butterfly collectors instead of educating and integrating them; butterfly collection can become a valuable database...the damage this law has caused is immense and will take years to overcome...it was much easier to blame entomologists than to prevent destruction of biotopes... In some ways this law was very convenient for certain large nationwide nature conservation organisations that combine simple enthusiasm of their members with considerable political influence and a hopeless lack of specialists and expertise....this was abundantly known to decision makers but conveniently overlooked; it is much easier to control entomologists than farmers and developers".

Samways, 1993 anfører:

"Like so many aspects of conservation, overcollecting must be put in perspective on a rational, non-emotive level...New points out that the adverse effects of collecting are far less than that of habitat change and that simple bans on collecting play only a minor role, if any, in conservation".

Og Stewart m. fl., 2007 skriver *"In Britain the change in attitude towards collecting and collectors has affected the recruitment of new recorders. In North America, complacency over the need for voucher specimens, in combination with anti-collecting sentiments, threaten to decouple invertebrate species-based information for conservation management evaluation and monitoring. There is also (Australia and Europe) concern that legal restrictions have been, or could be, counter productive. Overall, accumulation of a small specimen collection remains and important (and largely harmless) way for children to engage with, and learn to identify insects in many situations".*

Referencer

- BEK nr 1466 af 06/12/2018. Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt. retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=205522. Apr. 2020.
- Bourn, N. A. D. & J. A. Thomas, 1993. The Ecology and Conservation of the Brown Argus Butterfly *Aricia Agestis* in Britain. *Biological Conservation*, 63: 67- 74.
- Bulman, C.R., Wilson, R.J., Holt, A.R., Bravo, L.G., Early, R.I., Warren, M.S., Thomas, C.D., 1997. Minimum viable metapopulation size, extinction debt, and the conservation of a declining species. *Ecological Applications* 17: 1460–1473.
- Nielsen, P.S. (Entomologisk Fagudvalg), 2017. Forslag til handlingsplan for truede dagsommerfugle. *Lepidoptera* 11: 7-19.
- entoweb.dk. Etiske regler - Almindelige regler om indsamling. entoweb.dk/def/vaerdigrundlag.php. Apr. 2020.
- entoweb.dk. Populationsbeskyttelser af danske insekter. https://www.entoweb.dk/def/frivillige_fredninger.php. Apr. 2020
- Helsing, F., 2019. Dagsommerfugle. I Moeslund, J.E. m.fl. (red.): Den danske Rødliste 2019. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. redlist.au.dk.
- Høye, T.T., m.fl., 2019. Oversigt og status for de danske sommerfuglearter. Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi.
- Kristensen, N. P., 1984. Dyr i Natur og Museum. 1994:1, 7-10.
- Kudrna, O., 1995. Conservation of butterflies in central Europe. In: Pullin A.S. (eds) *Ecology and Conservation of Butterflies*. Springer, Dordrecht.
- Moeslund, J.E. & Helsing, F., 2020. Indsamlingsforbud for danske dagsommerfugle. Notat nr. 2020/24.
- Nielsen, P. Stadel & Bittcher, J., 2002. Overvågning af sortplettet blåfugl *Maculinea arion* L. *Lepidoptera* ns. 8: 117-130.
- Nielsen, P.S., 1988. Resultat af Lepidopterologisk Forenings aktivitetsundersøgelse. *Lepidoptera* 5: 248-250.
- Pohl, G. R., 2009. Why we kill bugs – the case for collecting insects. *Newsletter of the Biological Survey of Canada*. 28:10-17.
- Pollard, E., Hall, M.L. & Bibby, T.J., 1988. Monitoring the abundance of Butterflies 1976-1985. Nature Conservation Council, Peterborough.
- Pyle, R. M. In praise of the butterfly nets: a response to Dan Keane. - *Interdisciplinary Studies in Literature and Environment* 13: 185-190.
- Samways, M. J., 1993. Insects in biodiversity conservation: some perspectives and directives. *Biodivers Conserv* 2, 258–282.
- Schweizerischer Bund für Naturschutz. Tagfalter und ihre Lebensräume. Arten, Gefährdung, Schutz. Basel 1987.
- Stewart, A. J. A., New, T. R., Lewis, O. T., eds. 2007. *Insect Conservation Biology: The 23rd Symposium of the Royal Entomological Society*. CABI Publishing.
- Swaay, v. C. et al., 2013. The European Butterfly Indicator for Grassland Species 1990-2011, European Environment Agency. Technical report 11/2013.
- Swaay, v. C. et al., 2010. The European Butterfly Indicator for Grassland Species 1990-2009, De Vlinderstichting 2010.

Til: Miljø- og fødevareministeriet (mfvm@mfvm.dk)
Fra: Erling Krabbe (jonerlingkrabbe@gmail.com)
Titel: j.nr. 2019-11434
Sendt: 05-06-2020 10:40:00
Bilag: Carsten Rahbek 2020.docx;

Til Miljøstyrelsen
Att. Cristina Nissen

Kommentarer til udkast til revideret fredningsbekendtgørelse

Jeg hilser initiativet til en bedre beskyttelse af Danmarks rødlistede og truede dagsommerfuglearter, i form af forbud mod forsætligt drab eller indfangning, særdeles velkomment.

Det er et længe ventet og velbegrundet forslag.

Indsamling af truede sommerfugle er et reelt problem, ikke kun i Danmark, men også i resten af Europa og Verden. EU-kommissionen har påpeget dette i flere rapporter, samt IUCN i sine red-list rapporter og dataark. Kilde: Se venligst vedhæftede udtalelse fra Professor Carsten Rahbek, Københavns Universitet herom.

Jeg savner dog en vigtig præcisering i bekendtgørelsesudkastet:

Det står nemlig stadig uklart for mig, om det fortsat er tilladt at indfange de nævnte dagsommerfuglearter, for efterfølgende at slippe dem igen. Noget som benyttes af f.eks. naturvejledere og sommerfugleinteresserede, som ikke er dygtige nok til at bestemme arten når den flyver frit eller sidder. Det bør også være forbudt, af flere årsager. Dels på grund af den reelle, fysiske skade som indfangningen i sig selv meget ofte påfører sommerfugle, dels fordi selve den nye bestemmelse om forbud mod indfangning eller forsætligt drab vil blive umuligt at håndhæve i praksis, hvis den ikke tydeliggøres med hensyn begrebet "indfangning".

I Kapitel 4 § 14 fastsætter, at *"For vildtlevende dyr, der er nævnt i bilag 1, men ikke er markeret med understregning, er der forbud mod forsætligt drab eller indfangning, uanset hvilken metode der anvendes"*. Det er jo en fin formulering, som i princippet også forbyder ovennævnte situation. Men jeg tror bare, at forfatterne til pågældende sætning har forudsat, at "indfangning" kun betyder at man beholder dyret, og ikke slipper det igen.

Jeg bliver bestyrket i min tvivl når jeg læser høringsbeskrivelsen af bekendtgørelsesudkastet på Høringsportalen. Her står " Med bekendtgørelsen foreslås indført et forbud mod indsamling og opbevaring i private samlinger af dagsommerfugle. Der sker ved, at i alt 33 danske dagsommerfugle bliver omfattet af artsfredningsbekendtgørelsens forbud mod indfangning af og drab på nationalt beskyttede arter..." (min understregning). Her er "eller" udskiftet med "og". Altså at indfangning og drab er koblet. Det lyder for mig som om at indfangning kun er forbudt hvis det fører til et efterfølgende drab (eller permanent hold i fangenskab). Og at det er det man mener med formuleringen i bekendtgørelsen.

Det er vigtigt at få afklaret, for det er i detaljen at djævelen ligger. Forestil jer følgende meget sandsynlige situation: En samler har indfanget en fredet sommerfugl i sit net, og bliver taget på fersk gerning. Han bliver foreholdt lovovertrædelsen, men svarer som en nødløgn, at han kun har fanget den for at se hvilken art det var, og at han havde tænkt sig at slippe den igen bagefter. Man kan intet stille op, for det er ikke ulovligt. Efterfølgende, når samleren er i fred igen, kan han indsamle den truede art.

Derfor bliver bestemmelsen umulig at håndhæve i praksis, fordi det ikke er tydeliggjort i bekendtgørelsen hvad man må.

Et andet forhold er, at en ikke uvæsentlig procentdel af sommerfugle bliver skadet alene ved indfangning i net, og efterfølgende frisætning. De mister bestøvning på vingerne, og kan miste antenner og ben. Det kan gå ud over sommerfuglens evne til at fouragere og reproducere sig, samt at den er mere udsat for fjender. Af samme grund anbefaler organisationerne "European Butterfly Group" og "Butterfly Conservation" i deres "Code of Practice", at netindfangning ikke anvendes for bestemmelse for truede og meget lokale arter. Se venligst andet afsnit under <http://www.european-butterflies.org.uk/downloads/EBG%20Code%20of%20practice%20for%20Butterfly%20Recording%20and%20photography.pdf>

Kortvarig indfangning alene for bestemmelse af truede og sjældne arter har hidtil været anvendt blandt nogle sommerfugleentusiaster, men bør været afsluttet stadie. Med de gode kameraer der fås i dag, og lidt øvelse med at nærme sig sommerfugle, kan man komme tæt på og tage billeder – uden at de flyver. Og efterfølgende identificere arten ud fra billeder.

Må jeg derfor foreslå, at der indføres en tydeliggørende sætning i Kap. 4 § 14, efter første sætning. Den kunne lyde: *"Forbuddet gælder også indfangning og efterfølgende frisætning"*.

Jeg har derudover en kommentar til listen med omfattede sommerfuglearter.

Må jeg foreslå, at følgende tre arter tilføjes til listen over fredede sommerfugle.

1. **Sørgekåbe** (*Nymphalis antiopa*). Arten har kun en fast, selvreproducerende population på 2-3 lokaliteter i Danmark med et lokalklima, som passer til arten. Det er Pinseskoven på Kalvebod Fælled på Amager, Læsø samt måske Tisvilde hegn/Asserbo Plantage. Det er derfor en meget sjælden og lokal ynglesommerfugl herhjemme, og disse 2-3 bestande bør beskyttes mod

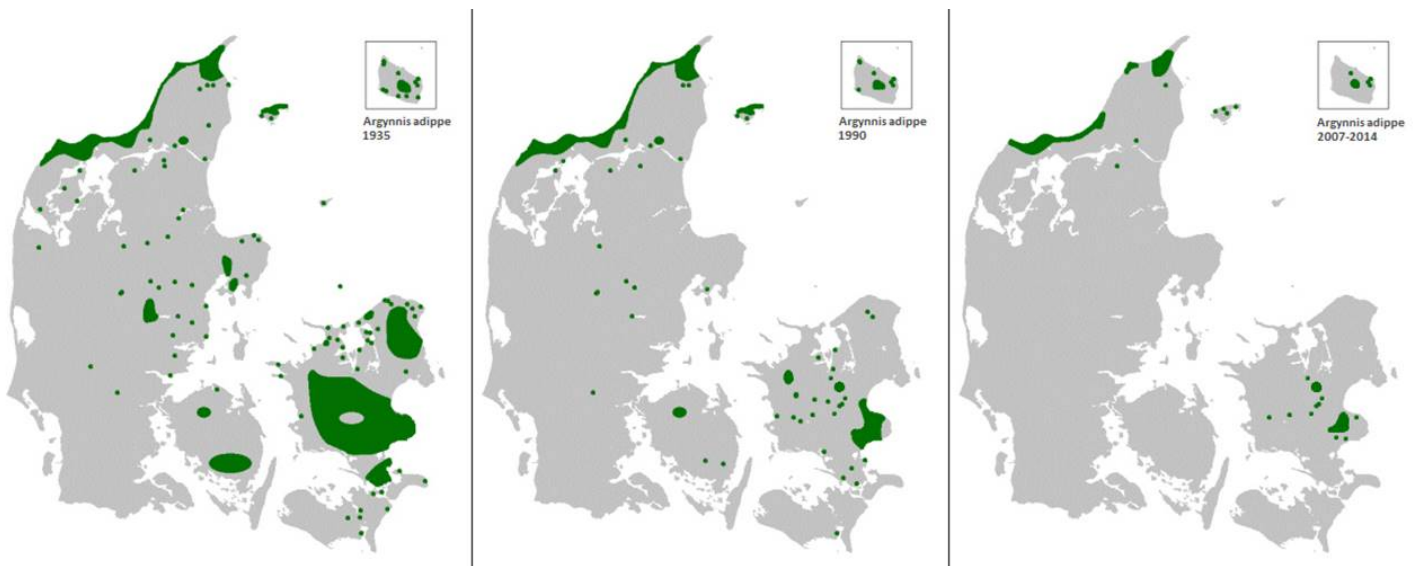
indsamling. Derudover ses der om sommeren i visse år et sparsomt indtræk østfra af Sørgekåber, som overvintrer. Men deres yngel lykkes sjældent det følgende forår, da de valgte lokaliteter ofte er præget af fugtigt lokalklima i forår/forsommer, som medfører, at larvekuld dør af sygdomme og parasitter.

2. **Violet Perlemorsommerfugl** (*Boloria dia*). En meget sjælden dagsommerfugl sydfra, som etablerede en bestand på Bøtødiget på Falster i årene 2003 til 2006 (og ikke 2013-2016, som fejlagtigt anført i DCE's notat). DCE skriver: *"Tilflyver med temporær yngleforekomst 2013-2016. Den manglende vedvarende ynglesucces skyldes sandsynligvis klimaet. Et indsamlingsforbud kan dog have betydning i forbindelse med eventuel fremtidig indvandring, som følge af et varmere klima, men næppe under nuværende forhold"*. DCE bringer for mig at se selv argumentet for at den bør med på listen. Vi har allerede fået et mærkbart varmere klima, og sandsynligheden for, at det lykkelige skulle ske, at Violet Perlemorsommerfugl vender tilbage, er derfor allerede tilstede. Det ville derfor være meget uheldigt, hvis der herefter kunne foregå lovlig indsamling af arten.

3. **Skovperlemorsommerfugl** (*Argynnis adippe*). Klassificeret på Rødliste 2019 under rødlistekategorien NT (nær-truet). DCE skriver i sit notat: *"Arten er i risiko for tilbagegang, men er stadig vidt udbredt og forekommer på relativt mange lokaliteter. Det vurderes, at indsamling ikke har væsentlig betydning for bestandsudviklingen."*

Jeg er lidt forundret over DCE's beskrivelse af status for denne rødlisteart. Den er ikke "i risiko for tilbagegang", men er allerede i kraftig tilbagegang i Danmark. Og den er ikke "vidt udbredt", men forekommer nu kun i Nordjylland, Bornholm samt nogle få skove på Midt- og Østsjælland. Skovperlemorsommerfugl er i dag helt forsvundet fra Fyn, Lolland-Falster, og Nordsjælland (hvor den tidligere var meget almindelig).

Skovperlemorsommerfugl bør efter min opfattelse ligeledes være beskyttet mod indsamling, på grund af dens markante tilbagegang på landsplan inden for de seneste årtier. Nedenstående udbredelseskort for Skovperlemorsommerfugl af Magnus Hebsgaard illustrerer denne tilbagegang i Danmark fra 1935 til 2014

Skovperlemorsommerfugls (*Argynnis adippe*) udbredelse i Danmark 1935 til 2014. Reference: Magnus Hebsgaard, 21. februar 2015.

Med venlig hilsen

Erling Krabbe
Biolog, cand.scient.
Gurreholmvej 6
3490 Kvistgård

Mail: jonerlingkrabbe@gmail.com
Tlf. 28221512

Facebookgruppe "biodiversitet.dk"

<https://www.facebook.com/groups/biodiversitet/permalink/1469143266579589/>

Carsten Rahbek Hvis man ser på IUCNs liste over årsagerne til at så ekstremt mange arter af sommerfugle er truede, så er en hovedårsag udover habitatsødelæggelser ... det er indsamling mht salg til enten samlere eller sommerfugleparker. Jeg husker tallet som værende 20-30% af de truede arter. Det er så stort et problem at EU kommissionen har lavet flere rapporter om problemet og forsøgt at regulere handlen - men det har vist sig håbløst. Størstedelen af disse arter er tropiske - men der er bestemt også temperede imellem. Sagen fra Norge var ikke bare indsamling af et enkelt stykke til egen samling - det var masseindsamling.

Denne type indsamling kan være så markant at det truer bestande med at uddø både lokalt og regionalt og global uddøen (selvfølgelig med habitat ødelæggelse som en stærkt bidragende faktor). IUCN rødliste rapporter og dataark er fyldt med dokumentation af dette.

Jeg forstår dette indgreb i dette lys - og man kan selvfølgelig diskutere hvordan man gør indgrebet bedst muligt for at få den rigtige effekt.

Og jeg har også indsamlet sommerfugle som barn og været fascineret. Men indsamlinger kan for mange arter være en trussel mod bestande.

Carsten Rahbek [Olivier Vryens](#). Her er et link til EU rapport om trusler mod Europæiske sommerfugle:

Red Data Book of European Butterflies (Rhopalocera)
Nature and Environment, No. 99

https://www.entoweb.dk/def/diverse/dl_3.pdf. (Side 52)

Der er en art til arts gennemgang af de 69 mest truede arter. I summary-tabellen (vedhæften) over truslerne, der står der, at ud af de 69 arter der er "Collecting (killing or taking) listet som en trussel for 46 arter.

Vedlagt billede af tabellen.

Carsten Rahbek [Olivier Vryens](#). Som jeg skrev var indsamling primært meget negativ for mange tropiske arter - men også nogle Europæiske. Jeg skrev også at den primære faktor var habitatsødelæggelser. Alt i alt som rapporten og

tabellen giver udtryk. Og det er 46 ud af de 69 mest truede arter (jvf også arts dataark). Jeg forholder og forholdt mig slet ikke til indsamling generelt - men Om det kan have en negativ faktor for truede arter. Når man som art er blandt de mest truede i EU så hjælper det ikke at arten også bliver samlet ind.

Til: Miljø- og fødevareministeriet (mfvm@mfvm.dk)
Cc: Alexander Fredens (a.fredens@wwf.dk)
Fra: t.hjarsen@wwf.dk (t.hjarsen@wwf.dk)
Titel: j.nr. 2019-11434 (høring af fredning af 33 dagsommerfuglearter)
Sendt: 05-06-2020 12:19:19
Bilag: 20200605 WWF Høringssvar Sommerfuglefredning Final.pdf;

Hermed fremsendes WWF Verdensnaturfondens høringssvar.

Mange hilsner fra/All the best,

Thor Hjarsen

Conservation biologist, M.Sc.

Biodiversity and policy

WWF for a living planet®

WWF Denmark

Svanevej 12, 2400 Copenhagen NW, Denmark

E-mail: t.hjarsen@wwf.dk

Mobile: +45 2212 9360

Skype ID:

wwf.dk | [Facebook](https://www.facebook.com/wwfdk) | [Instagram](https://www.instagram.com/wwfdk) | [Twitter](https://twitter.com/wwfdk)

Consider the environment before printing this mail.

WWF

for a living planet

WWF Verdensnaturfonden Tlf. 35363635

Svanevej 12
2400 København NV

wwf@wwf.dk
www.wwf.dk

Miljø- og Fødevareministeriet
Slotsholmsgade 12
1216 København K
mfvm@mfvm.dk

Hellebæk, 5. juni 2020

WWF Verdensnaturfondens høringssvar ifm. udkast til ændring af bekendtgørelse om fredning af visse plante- og dyrearter (artsfredningsbekendtgørelsen) mhp. indførelse af forbud mod indfangning af en række sommerfugle, j.nr. 2019-11434

WWF Verdensnaturfonden skal ved denne skrivelse meddele Miljø- og Fødevareministeriet, at vi bakker 100% op om, at 33 danske dagsommerfuglearter bliver omfattet af artsfredningsbekendtgørelsens forbud mod indfangning af og drab på nationalt beskyttede arter, samt forbudt mod at handle, overdrage, opbevare, konservere, transportere og udstille enheder, som er samlet i strid med forbuddet.

Fredningen er et vigtigt og væsentlige præventivt skridt mhp at undgå uhensigtsmæssig og skadelig indsamling af fåtallige og sårbare arter og populationer, samt at fredningen har en stor præventiv og formidlingsmæssig værdi.

Desuden er der ingen tvivl om at denne fredning – i lighed med tidligere fredninger af fx danske krybdyr, padder og orkideer vil sætte øges fokus på den endnu mere betydningsfulde indsats for beskyttelse og genopretning af levesteder.

I øvrigt henviser vi til vores tidligere fremsendte notat til Miljøstyrelsen af 19. august 2019 i forbindelse med yderligere beskyttelsestiltag i fbm med en senere revision af artsfredningsbekendtgørelsen, særligt muligheden for at private og offentlige lodsejere i fbm med naturbeskyttede arealer, naturgenopretning og naturindsatser gives en mere entydig hjemmel til at regulere indsamling af sårbare og truede arter helt eller delvist på egne arealer.

Med venlig hilsen

Thor Hjarsen
Seniorbiolog, Biodiversitet og naturpolitik
WWF Verdensnaturfonden
t.hjarsen@wwf.dk
+ 45 2212 9360

for a living planet®

Til: Miljø- og fødevareministeriet (mfvm@mfvm.dk)
Cc: hoering@lf.dk (hoering@lf.dk)
Fra: Karen Post (KPO@lf.dk)
Titel: Høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om fredning af visse plante- og dyrearter (artsfredningsbekendtgørelsen) mhp. indførelse af forbud mod indfangning af en række sommerfugle (j.nr. 2019-11434)
Sendt: 04-06-2020 16:02:43
Bilag: LF høring artsfredning.pdf;

Hermed fremsendes høringssvar fra Landbrug & Fødevarer til ovenstående høring.

Venlig hilsen

Karen Post

Chefkonsulent

Vand & Natur

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

T +45 3339 4652 | M +45 2299 8483 | E kpo@lf.dk

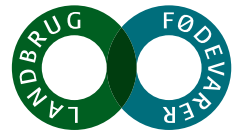
Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3 · DK-1609 København V

www.lf.dk

Det danske fødevarerhverv har en vision om at være klimaneutralt i 2050. Sammen med vores medlemmer fra landbruget, fødevare- og agroindustrien, vil vi vise, at der findes en økonomisk bæredygtig vej til en klimaneutral fødevareproduktion. Som repræsentant for hele fødevareklyngen med 186.000 beskæftigede og en årlig eksport på 162 milliarder kroner, repræsenterer vi en værdikæde med tyngde og vilje til at finde løsninger på verdens klimaudfordringer i tæt samspil med resten af Danmark.

Dato 4. juni 2020
Side 1 af 2

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet
Natur- og Klimatilpasning
mfvm@mfvm.dk

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om fredning af visse plante- og dyrearter (artsfredningsbekendtgørelsen) mhp. indførelse af forbud mod indfangning af en række sommerfugle (j.nr. 2019-11434)

Landbrug & Fødevarer har fået ovenstående i høring med frist den 5. juni 2020 og har følgende bemærkninger:

Som det fremgår af høringsbrevet, er formålet med den foreslåede ændring af artsfredningsbekendtgørelsen at sikre, at der ikke sker indfangning af truede dagsommerfugle med henblik på privat indsamling / opbevaring i private samlinger.

Dette formål kan Landbrug & Fødevarer bakke helt op om.

Det må i den forbindelse dog påpeges, at den valgte gennemførelse af forbuddet mod indfangning og opbevaring m.v. gennem artikel 14 og 15 i artsfredningsbekendtgørelsen, vil kunne medføre langt større konsekvenser for lodsejere og landmænd, end der i forhold til ordlyden i høringsbrevet, er lagt op til.

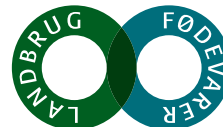
Da forbuddet i § 14, stk. 1, ikke blot omfatter indfangning, men også forsætligt drab på individer, vil en udvidelse af bilag 1 kunne betyde, at lodsejere vil kunne opleve en indskrænkelse af råderetten over deres arealer, som følge af bekendtgørelsesændringen.

Når en art fredes via optagning på artsfredningsbekendtgørelsens bilag 1, vil det kunne betyde, at en landmand, der fx har anmeldt et areal til permanent genopdyrkningsret eller som på anden måde har ret til at inddrage et areal i dyrkning eller anden form for ændret anvendelse (fx efter udløbet græsningssaftale under landdistriktsprogrammet) vil kunne blive pålagt restriktioner i denne genopdyrkning eller alternative anvendelse, hvis det kan have negative konsekvenser for individer af en beskyttet art. Det vil selvfølgelig forudsætte, at landmanden er bekendt med, at den pågældende art er til stede på arealet, da der skal være tale om en forsætlig handling.

En lignende situation er set i flere tilfælde, hvor der har været en forekomst af orkideer på arealer, som ellers kunne genopdyrkes lovligt.

Den store udfordring ved denne beskyttelse er, at der er tale om en erstatningsfri indgriben i lodsejernes råderet over deres arealer. Der vil således kunne være tale om økonomiske konsekvenser for den enkelte lodsejere.

Landbrug & Fødevarer har gentagne gange peget på, at der bør ses på muligheden for at give erstatning til lodsejere erstatning i de tilfælde, hvor lodsejers råderet over et areal, inddrages eller mindskes på grund af indvandring af beskyttede arter jf. artsfredningsbekendtgørelsen.

En sådan erstatningsordning er også anbefalet af en lang række interessenter i Real Danias Collective Impact initiativ i brev til daværende Miljø- og fødevareminister af 17. januar 2018.

På denne baggrund skal Landbrug & Fødevarer på det kraftigste opfordre til, at den foreslåede ændring af artsfredningsbekendtgørelsen justeres således, at den kommer i overensstemmelse med formålet med ændringen jf. høringsmaterialet og alene forbyder indfangning og opbevaring af de relevante arter af dagsommerfugle.

Med venlig hilsen

Karen Post
Chefkonsulent

Vand og Natur

D +45 33 39 46 52
M + 45 22 99 84 83
E kpo@if.dk

Til: Miljø- og fødevareministeriet (mfvm@mfvm.dk)
Fra: sebastian-klein@hotmail.com (sebastian-klein@hotmail.com)
Titel: Høringssvar vedr. ændring af artsfredningsbekendtgørelsen - forbud mod indfangning af sommerfugle
Sendt: 02-06-2020 20:16:38

Kære Miljø og Fødevareministerie

Jeg håber det vil være mig tilladt at komme med et bidrag til denne høring.

Jeg har i flere år beskæftiget mig med problematikken omkring sommerfugleindsamling. Jeg har ikke selv samlet sommerfugle, men har været svært frustreret af, at det netop har været lovligt at indsamle sjældne og truede dagsommerfugle-arter i Danmark.

Det kontraproduktive aspekt i at grønne røster i årevis har kæmpet for beskyttelse af sommerfuglenes levesteder kombineret med den manglende beskyttelse af selve arterne har utvivlsomt været den primære kilde til frustrationen.

I samlerkredse er det således at sjældne arter er mest eftertragtede og samlingstrykket er i princippet stigende proportionalt med artens sjældenhed. Jo sjældnere en art er, jo mere interessant er den således typisk for den enkelte samler. Det betyder, at påvirkningen af indsamlingen på den enkelte sommerfugle-art bliver voldsommere og mere intensiv jo sjældnere arten er. Jeg vil derfor ikke tøve med at bifalde den foreslåede fredning af vores sjældneste dagsommerfugle-arter. Det var på tide. Tak for det!

De bedste hilsener

Sebastian Klein, Naturformidler

Til: Miljø- og fødevareministeriet (mfvm@mfvm.dk)
Fra: Jakob Walløe Hansen (naturvejleder77@gmail.com)
Titel: J.nr. 2019-11434_høringsvar
Sendt: 03-06-2020 14:55:24
Bilag: Høringssvar - j.nr. 2019-11434.pdf;

Til Miljø- og Fødevarestyrelsen,

hermed høringssvar til j.nr. 2019-11434.

Håber den når styrelsen vel og i tide.

Bedste hilsner

Jakob Walløe Hansen
Formand
Naturvejledning Danmark

Drosselholm, 3. juni 2020

Miljø- og Fødevareministeriet
Slotsholmsgade 12
1216 København K

Ang. høringssvar fra Naturvejledning Danmark - j.nr. 2019-11434

Forslag: Tydeliggørelse af undtagelsen sidst i § 14 stk. 4

- Første halvdel er et forbud mod drab i lysfælder

"Udendørs lysfælder, der er indrettet, så insekterne dræbes ved fangsten, må ikke anvendes."

- Anden del er en generel undtagelse for forbuddet mod indfangning, for offentlige myndigheder og offentlige institutioner til fangst af insekter til forsknings- og undersøgelsesbrug

"Uanset dette og stk. 1 er det tilladt for offentlige myndigheder og offentlige institutioner at fange insekter, der er nævnt i bilag 1, til videnskabeligt formål eller i undersøgelsesøjemed."

Naturvejledning Danmark foreslår:

- 1) At undtagelsen i sidste halvdel af § 14 stk. 4, flyttes til afsnittet i bekendtgørelsen med de øvrige undtagelser *"Begrænset indsamling uden dispensation"* – f.eks. i § 17.
- 2) At undtagelsen (undtagelserne) formuleres, så dispensationen gælder for alle, så længe de indfangede insekter (og meget gerne padder generelt) frigives igen efter undersøgelse / iagttagelse – altså slippes fri i live og ubeskadiget, hvor de blev fanget.
- 3) At dagsommerfuge evt. nævnes generelt i undtagelserne under § 17.
- 4) At der i § 16 kommer til at stå padder og insekter, frem for specifikke arter.
- 5) At der i § 17 kommer til at stå padder og insekter, frem for specifikke arter.

Motivation

- 1) Vi ser en nødvendighed i, at børn og voksne har en lovlig mulighed for, at opbygge en naturinteresse og -glæde, gennem nærstudie /iagttagelse af naturens vilde dyr – så længe studierne sker på en for

dyrene skånsom ikke destruktiv måde. Formuleringerne i § 16 og 17 om genudsætning, er derfor rigtigt fine.

- 2) At der i § 16 og 17 nævnes specifikke arter, giver derimod ikke mening for "naturbegynderen". At skulle skelne mellem forskellige arter af frøer mv. kan være svært nok, men på haletudseniveau, vil for alt andet end eksperter i padder, ikke give meget mening / være muligt – især inden en fangst, hvorfor man kan sige at paragraffen ikke kan opfylde sin intention, om at tillade børn og andre naturinteresserede at lade sig begejstre.
- 3) Vores fokus på dagsommerfugle skyldes at citat: *"I modsætning til mange andre insekter har dagsommerfugle ubetinget 'X-faktor': De har en størrelse og en adfærd, der gør, at vi får øje på dem"*¹. Megen naturinteresse stammer fra en første opmærksomhed på netop dagsommerfuglene. Men som med det meste andet, gælder det, at begynderen ikke kan se forskel på de enkelte arter, hvorfor det er vores overbevisning, at man i et formidlings- og kommunikationsøjemed, skal satse på en formulering, der understøtter at alt i naturen behandles med respekt og skånsomt, således som det er beskrevet sidst i § 16 og 17.
- 4) Der er i visse dele af befolkningen en tendens til, at det kun er overskrifter som læses – og vi vil ganske subjektivt hævde, at en bekendtgørelse kun nærlæses af meget få særligt interesserede. Den nye bekendtgørelsen kommer med et budskab om, at "nu bliver det forbudt at indsamle sommerfugle". Sådanne et budskab kan skabe problemer for naturvejledere og andre, med overhovedet at få tilladelse til, at lave formidling hos private og organisationer, der ikke sætter sig, og nærlæser hele bekendtgørelsen – eller som er bange for en "shit storm" på Facebook, fra folk, der ikke har læst eller forstået hele bekendtgørelsen. Det er derfor vigtigt for at naturvejledere og andre, der skal låne arealer for at kunne komme ud og vise sommerfugle, frøer mv. frem, at undtagelserne fra hovedbudskabet, ikke er "puttet ind" eller ligger i tolkning af et enkelt ord – f.eks. forsættelighed, men fremgå tydeligt af teksten.

Bedste hilsner

Jakob Walløe Hansen
Formand
Naturvejledning Danmark

¹ Citatet stammer fra en artikel på videnskab.dk; *"19 danske sommerfugle, du skal kunne udenad"*
<https://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/19-sommerfugle-du-skal-kunne-udenad>.

Til: Miljø- og fødevareministeriet (mfvm@mfvm.dk)
Fra: Michael Carlsen (MC@dyrenesbeskyttelse.dk)
Titel: Dyrenes Beskyttelses høringssvar vedr. udkast til ændring af artsfredningsbekendtgørelsen - j.nr. 2019-11434
Sendt: 29-05-2020 14:28:43
Bilag: DB_svar_høring_artsfredningsbek_maj 2020_endelig.pdf;

Hermed fremsendes Dyrenes Beskyttelses høringssvar vedr. udkast til ændring af artsfredningsbekendtgørelsen - j.nr. 2019-11434

Venlig hilsen

Michael Carlsen
Projektleder, zoolog, Ph.D.

Dyrenes Beskyttelse
Buddingevej 308, 2860 Søborg
Direkte tlf. 33 28 70 14
Mobil 22 79 94 36
mc@dyrenesbeskyttelse.dk

DYRENES BESKYTTELSE

Miljø- og Fødevareministeriet
mfvm@mfvm.dk

Vedrørende j.nr. 2019-11434

29. maj 2020
D20-391112

Dyrenes Beskyttelses høringssvar vedr. udkast til ændring af artsfredningsbekendtgørelsen - forbud mod indsamling af sommerfuglearter

Dyrenes Beskyttelse takker for muligheden for at indgive høringssvar vedrørende høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om fredning af visse plante- og dyrearter (artsfredningsbekendtgørelsen) mhp. indførelse af forbud mod indfangning af en række sommerfugle.

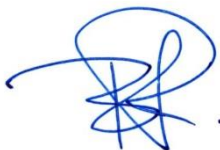
Generelle bemærkninger

Dyrenes Beskyttelse glæder sig over, den foreslåede tilføjelse af 33 dagsommerfuglearter til bilag 1 i bekendtgørelse om fredning af visse plante- og dyrearter. Vi har i DK – desværre – mange truede insekter. Meget, meget få er omfattet af forbud mod forsætlig indfangning og indsamling. Det er således vældig positivt at en lidt større gruppe insekter – nemlig de 33 truede dagsommerfugle – nu har fundet vej til juridisk beskyttelse mod indsamling. Vi håber at dette er første skridt på vejen mod bedre lovmæssig beskyttelse af Danmarks mange truede insekter.

Specifikke bemærkninger

Dyrenes Beskyttelse vil opfordre til at der foretages en vurdering af om forbud mod indfangning kunne have en positiv effekt på flere danske insektarter.

Med venlig hilsen

Britta Riis
Direktør

Michael Carlsen
Biolog, projektleder

Til: Miljø- og fødevareministeriet (mfvm@mfvm.dk)
Fra: Steen Bork Christensen (steen@trylleshow.dk)
Titel: j.nr. 2019-11434 høringssvar fra Steen Bork Christensen
Sendt: 20-05-2020 10:10:20
Bilag: Høringssvar j.nr. 2019-11434.docx;

Til Miljø- og Fødevareministeriet

Tak for oplysninger fra Christina Nissen om mulighed for at fremsende høringssvar om det udkast til et forbud mod indfangning af sommerfugle, som Miljø- og Fødevareministeriet sendte i høring den 7. maj.

Mit høringssvar er vedhæftet.

Med venlig hilsen

Steen Bork Christensen

Åby Bækgårdsvej 30, 8230 Åbyhøj

Tlf. 24 201019

--

Denne mail er kontrolleret for vira af AVG.
<http://www.avg.com>

Høringssvar vedr. udkast til et forbud mod indfangning af sommerfugle, j.nr. 2019-11434

Uheldige følgevirkninger af forslaget i nuværende udformning, bl.a. ud fra et undervisnings- og dannelsesmæssigt perspektiv.

Det giver god mening at beskytte truede danske dagsommerfugle; derimod er et bredt indsamlingsforbud med fredning af mere end 30 arter ikke bare fagligt ubegrundet, men vil også få negative konsekvenser for det amatør-entomologiske arbejde i Danmark og for børn og unges tilgang til arbejdet med naturen i biologi og natur- og teknologi-undervisningen i folkeskolen.

Med den påtænkte fredning får man desværre sendt det signal, at nærmere studier af dagsommerfugle og andre insekter, hvor indsamling af belægseksemplarer indgår, er problematiske. I folkeskolen har jeg som lærer ofte sammen med eleverne indsamlet dagsommerfugle og natsværmere forsommer og eftersommer. Det har altid givet anledning til spændende studier i faglokalet med nye erkendelser til følge. Formålet med at lave en lille studiesamling kan fx være, at eleverne får lejlighed til at undersøge de indsamlede og præparerede insekter gennem stereolup. Sommerfuglenes skæklædte vinger, de sammensatte øjne, sugesnabel osv. kan nu studeres i stor forstørrelse (langt mere indgående end hvad et foto med mobiltelefonen giver mulighed for).

Jeg tror, man skal være opmærksom på ikke at medvirke til en fremmedgørelse af befolkningens "natursyn". Når mennesker sender trusler mod direktøren for Zoologisk Have efter slagtingen af giraffen "Marius", som det skete for få år siden, er der noget galt! Som den svenske svirrefluefanger og forfatter til bogen "Fluefælden" siger: "Verden lider af biologisk analfabetisme."

Hvis man sender det signal til drenge og piger, at det er odidiøst at indsamle insekter – og det gør man, hvis mere end halvdelen af de danske dagsommerfugle fredes, så forringer vi mulighederne for at få nye "nørder" og specialister, der kan give kvalificerede bud på en hensigtsmæssig forvaltning af den danske natur fremadrettet. Mange fag- og amatør-entomologer er således begyndt med dagsommerfuglene for herefter at gå videre med de mindre tilgængelige sommerfuglegrupper og andre insekter, som ikke kan studeres seriøst uden en vis indsamling.

Alvorligt er det også, at en større fredning vil forskyde opmærksomheden fra de egentlige årsager til en række sommerfugles forsvinden:

- Luftbåren kvælstoftilførsel til danske skove og alle andre naturområder udgør et af de største problemer for artsdiversiteten, fordi den øgede næringstilførsel ændrer sammensætningen af planter. Mange sjældnere sommerfugle lever fx på lave planter, der typisk udkonkurreres af kvælstofelskende planter som brændenælde.
- Brugen af pesticider.
- Intensiv og ændret skov- og landbrugsdrift.
- Levestederne bliver for små og usammenhængende med det resultat, at bestande isoleres og uddør.

Miljøstyrelsen bruger det nye notat fra "Nationalt Center for Miljø og Energi" som løftestang for sit fredningsforslag. Men notatet er vildledende på et væsentligt punkt. For hvordan kan det være, at man tager udgangspunkt i en hypotetisk situation om "omfattende indsamlings" potentielle skadevirkninger på flere dagsommerfuglebestande, når virkeligheden er den, at der i dag kun i begrænset omfang foregår indsamling af dagsommerfugle? For eksempel er *Pyrgus armoricanus* og *Limenitis camilla* med i forslaget, men begge disse arter breder sig ligefrem i disse år og er på ingen måde er truet af indsamling.

Der skal ikke herske tvivl om, at vi, der har kigget på insekter det meste af vores liv, er lede og kede af "Apollo-sagen", og vi beklager, at to danskere har kunnet finde på at tage til udlandet og indsamle fredede sommerfugle. De er nu blevet straffet. Men det har intet med situationen i Danmark at gøre!

For det første er de tilbageværende truede dagsommerfugle hos os allerede enten frivilligt fredet af de lepidopterologiske foreninger eller officielt fredet på internationalt niveau, og der er udbredt opbakning til denne beskyttelse.

For det andet er der i dag (alt for) få amatør-entomologer, og de indsamler stort set ikke de hjemmehørende dagsommerfugle; flere undersøgelser underbygger dette (Erik Steen Larsen). Desværre er naturfotografer og fuglekiggere i de senere år nok blevet forargede over at se insektsamlere med net i det åbne land. Men det skyldes en kedelig misforståelse, for med de klimaforandringer, vi oplever, så kan vi sideløbende med, at flere af vores hjemmehørende, sjældne sommerfugle efterhånden uddør (af de tidligere oplyste grunde), i det mindste glæde os over, at nye arter sydfra "erobrer" landet; nogle bliver her kun for en stund, fordi levebetingelserne ikke er ideelle, andre formår at etablere sig permanent i det mildere klima. Disse arter er rimelig robuste og typisk udbredte på det europæiske kontinent. Derfor udgør indsamling her ikke noget problem; tværtimod er der en lang og god tradition for at registrere disse ændringer af faunaen via indsamling; i de seneste år er dette også blevet relevant i forhold til DNA-forskning.

Jeg foreslår, at man følger anbefalingerne fra DCE-notatet på en sådan måde, at kun sommerfugle fra oversigten med et rent kryds i kategorien "Nationalt forbud" medtages i bekendtgørelsen, men vel at mærke ikke de arter, der har fået en markering med et kryds i parentes (X) i samme kategori. Herved begrænses indsamlingsforbuddet til de mest sårbare dagsommerfugle, i alt 19 arter.

For som notatet fra DCE også gør opmærksom på, så "formodes indsamling at udgøre en underordnet trussel (Høye m.fl. 2019)". Når dette sættes i forhold til, hvor lidt der faktisk samles dagsommerfugle i Danmark, vil dette være forsvarligt – også ud fra et forsigtighedsprincip. Og vi vil samtidig undgå, at en række unødvendige restriktioner kommer til at spænde ben i undervisningsmæssig sammenhæng og i det frivillige arbejde.

Der er i dag et fint samarbejde mellem amatør- og fag-entomologer. Bl.a. på grund af nedskæringer på de naturhistoriske museer har ingen fag-entomolog i dag ressourcer til:

- at redegøre for den samlede tilstand for danske sommerfugle, inklusive de mange små minerende arter.
- at artsbestemme danske sommerfugle (både dag- og nataktive arter), inklusive de mindre arter.

Disse opgaver kan ikke løses uden direkte støtte fra amatørerne!

Af Miljø- og Fødevarerministeriets hjemmeside fremgår det, at WWF længe har arbejdet på en fredning. Det virker underligt, eftersom vores sårbare dagsommerfugle som nævnt allerede er omfattet af indsamlingsstop og frivillige- såvel som officielle fredninger. Grunden til tilbagegangen ligger tydeligvis et andet sted. Derfor håber jeg, at Miljøstyrelsen og ministeren vil tage mine bekymringer og forslag i betragtning.

Steen Bork Christensen,

folkeskolelærer i Aarhus kommune og medlem af Aarhus Entomologklub, der har til huse på Naturhistorisk Museum i Aarhus.

Til: Miljø- og fødevareministeriet (mfvm@mfvm.dk)
Fra: Henriette Fagerberg Erichsen (hfe@advokatsamfundet.dk)
Titel: Sv: Høring af udkast til bekendtgørelse om forbud mod indfangning af sommerfugle (Sagsnr.: 2020 - 3)
Sendt: 11-05-2020 11:03:20

Tak for henvendelsen.

Advokatrådet har besluttet ikke at afgive høringssvar.

Med venlig hilsen

ADVOKATSAMFUNDET
RETSSIKKERHED · UAFHÆNGIGHED · INTEGRITET

Henriette Fagerberg Erichsen
Sekretær

Advokatsamfundet, Kronprinsessegade 28, 1306 København K
D +45 33 96 97 28
hfe@advokatsamfundet.dk - www.advokatsamfundet.dk

Til: Cristina Nissen (crnis@mfvm.dk)
Cc: Jane Pedersen (japed@mfvm.dk), Julian Dons Henriksen (judhe@mst.dk)
Fra: Cristina Nissen (crnis@mfvm.dk)
Titel: Høring af udkast til bekendtgørelse om forbud mod indfangning af sommerfugle
Sendt: 07-05-2020 08:43

Hermed udsendes udkast til ændring af artsfredningsbekendtgørelsen – forbud mod indfangning af sommerfugle i ekstern høring frem til 5. juni 2020.

Med udkast til bekendtgørelse foreslås indført et forbud mod indsamling og opbevaring i private samlinger af en række dagsommerfugle. Høringsmaterialet er d.d. lagt på høringsportalen.

Med venlig hilsen

Cristina Nissen
Specialkonsulent | Natur og klimatilpasning
+45 93 58 79 48 | crnis@mfvm.dk

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet | Holmens Kanal 42 | 1216 København K | Tlf. +45 38 14 21 42 | mfvm@mfvm.dk | www.mfvm.dk
[Facebook](#) | [Twitter](#) | [Instagram](#) | [LinkedIn](#)

Til: Miljø- og fødevareministeriet (mfvm@mfvm.dk)
Fra: Therese Goodley Dannisøe Nissen (tgdn@dn.dk)
Titel: J.nr. 2019-11434
Sendt: 04-06-2020 15:12:14
Bilag: DNs høringssvar om indsamling af 33 truede arter af sommerfugle. J.nr. 2019-11434.pdf;

Til Miljø- og Fødevareministeriet

Hermed Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar ang.
udkast til ændring af bekendtgørelse om fredning af visse plante- og dyrearter (artsfredningsbekendtgørelsen) mhp. indførelse af
forbud mod indfangning af en række sommerfugle.

Med venlig hilsen

Therese Nissen
M.Sc. Biology
Natur- og Miljømedarbejder
.....

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Dir.tlf.: 31 19 32 31
Tlf.: 39 17 40 00
E-mail: tgdn@dn.dk
.....

Dato: 4. juni 2020

Til: Miljø- og Fødevareministeriet

E-mail: mfvm@mfvm.dk

Danmarks
Naturfredningsforening

Masnedøgade 20
2100 København Ø
Telefon: 39 17 40 00
Mail: dn@dn.dk

**Høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om fredning af visse plante- og dyrearter (artsfredningsbekendtgørelsen) mhp. indførelse af forbud mod indfangning af en række sommerfugle.
J.nr. 2019-11434**

Miljø- og Fødevareministeriet har sendt udkast ændring af bekendtgørelse om fredning af visse plante- og dyrearter (artsfredningsbekendtgørelsen) mhp. indførelse af forbud mod indfangning af en række sommerfugle i offentlig høring. Danmarks Naturfredningsforening (DN) takker for muligheden for at give høringssvar.

Bekendtgørelsen foreslår at indført et forbud mod indsamling og opbevaring i private samlinger af 33 danske dagsommerfugle. Arterne bliver omfattet af artsfredningsbekendtgørelsens forbud mod indfangning af og drab på nationalt beskyttede arter. Derudover bliver det forbudt at handle, overdrage, opbevare, konservere, transportere og udstille enheder, som er indsamlet i strid med forbuddet. Forbuddet gælder ikke en række museer og offentlige myndigheder og institutioner. Indfangning af de 33 arter vil fortsat være muligt til forskningsaktiviteter. DN kan kun bakke op om at få fredet, og dermed beskyttet, de danske dagsommerfuglearter der er særligt truede.

DN håber, at alle danske dagsommerfuglearter med tiden bliver omfattet af artsfredningen, dog med mulighed for indsamling og opdræt fra æg til voksen individ til forskning, undervisning og lignende. Den indfangede art skal altid udsættes efterfølgende på fundstedet. De 33 foreslåede fredede arter skal ikke være indfattet af denne mulighed. DN kunne godt ønske sig, at skovperlemorsommerfugl (*Agynnis adippe*) bliver omfattet af fredningen, da denne er gået kraftigt tilbage i visse områder.

Med venlig hilsen

Therese Nissen
Natur- og Miljømedarbejder
Tlf.: 31 19 32 31
E-mail: tgd@dn.dk

Lærkehaven 3, DK - 2980 Kokkedal

Vurdering af indsamlings indflydelse på danske dagsommerfugle - Lepidopterologisk Forenings faglige kommentarer til DCE notat nr. 2020 | 24

Moeslund, J.E. & Helsing, F. 2020. Indsamlingsforbud for danske dagsommerfugle. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

Baggrund

Vi takker Miljøstyrelsens for deres henvendelse både i efteråret og nu.

Som svar på spørgsmål stillet af miljøstyrelsen omhandlende et ønske om en faglig vurdering af notat nr. 2020 | 24, hvor det bedømmes hvorvidt indsamling kan skade bestande af danske dagsommerfugle og om et indsamlingsforbud ikke kan afvises at have en positiv effekt har Lepidopterologisk Forening & Entomologisk Fagudvalg (EFU) i samarbejde udarbejdet følgende skrivelse med kommentarer og rettelser til det oprindelige notat fra DCE.

Vores svar er en faglig vurdering af notatet af DCE, og dermed også indirekte en faglig vurdering af den seneste rødliste 2019. Vi fokuserer primært på arter som har nuværende eller har haft populationer i Danmark indenfor de sidste ca. 50 år, og som har relevans i forhold til indsamlingsforbud.

Foreliggende skrivelse har ikke medtaget yderligere vurderinger og kommentarer til notatet fra DCE, da disse fremgår af Entomologisk Fagudvalgs skrivelse. Disse vurderinger og kommentarer bakker Lepidopterologisk Forening fuldt ud op om.

Indledning

Et omfattende indsamlingsforbud af danske dagsommerfugle, som notatet lægger op til, vil være skadeligt for entomologien set med de entomologiske foreningers faglige briller. Indsamling af insekter udgør grundstenen i al undersøgelse af faunistik, og vurderes stadig at have meget stor værdi.

DNA-området bør heller ikke forbigås i debatten. Udviklingen på området har efter årtusindskiftet medført store ændringer på både slægts- og artsniveau for danske, såvel som europæiske dagsommerfugle (Wiemers et al, 2018). Kommende ændringer i systematikken kan være umulige at forudse. Fx viste

skovhvidvinge, *Leptidea sinapis*, sig at være et dobbeltartskompleks i Danmark, og eftersom at alle populationer af arten på nær én enkelt bestand på Bornholm på daværende tidspunkt var uddøde i Danmark, var det kun muligt at danne sig et overblik over den tidligere danske udbredelse på basis af gamle indsamlede eksemplarer, som senere blev genitallundersøgt for sikker artsbestemmelse.

Med undtagelse af meget lokale, små og individfattige populationer, er indsamling ikke en trussel for insekter. Dette dokumenteres af adskillige videnskabelige undersøgelser. Fx i England er indsamling af blåfuglen *Lysandra bellargus* studeret. Når der er flest voksne *L. bellargus* på vingerne svarer det til ca. 1/3 af populationen i følge J. A. Thomas' beregninger, hvilket også gælder for nærtbeslægtede arter. En samler kunne en sådan dag, hvis han insisterede på at fange alle de pæne eksemplarer inden for det optimale tidsrum, fjerne omkring 18% af 1/3 af den voksne population. Sommerfuglesamlere er generelt sjældent den store trussel for sommerfuglebestande (Thomas, 1983).

De entomologiske foreninger har for mange år siden indført etiske regler for indsamling af insekter, og bl.a. pointeres det, at indsamling af individer fra fåtal-

lige populationer ikke er acceptabelt. (lepidoptera.dk).

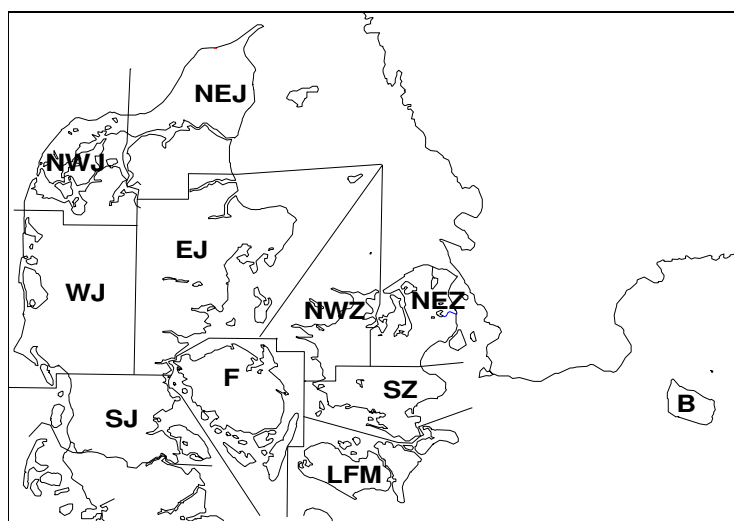
De danske entomologiske foreninger har siden først i halvfemserne indført **egne populationsbeskyttelser** af udvalgte arter, både sommerfugle og biller (lepidoptera.dk). Beskyttelsen er primært indført, hvor et biologisk fagligt argument har kunnet begrunde et indsamlingsforbud, og listen opdateres årligt.

Dog er nogle arter på listen ikke optaget alene ud fra en rent biologisk faglig vurdering, men ud fra ikke-biologiske kriterier. Dette både for at markere opbakning til levestedsbevaring og -genopretning, og af hensyn til de mange øvrige naturinteresserede.

Desuden finder foreningerne det naturligt at indføre indsamlingsforbud for arter der indgår i reintroduktionsprojekter.

Inden vi præsenterer vores vurdering af de enkelte arter, vil vi henvise til en udtalelse indsat sidst i dette skrift fra nu afdøde Prof. Niels Peder Kristensen, der var ansat i en lang årrække på Entomologisk Afdeling, Zoologisk Museum, KU.

Endelig kan en opsummering af vores konklusioner findes i skemaform sidst i dette dokument.

De 11 faunistiske distrikter i Danmark, som omtales i teksten

Kommentarer til relevante arter

Arterne er omtalt i samme rækkefølge, som notatets liste

Coenonympha arcania **Perlemorrandøje**

Rødlistekategori: RE

Perlemorrandøje uddøde i Danmark i 1996 da den sidste bestand i Hald Ege ved Viborg døde ud. Arten har de sidste 100 år været sjælden i Danmark, og kun fundet på ganske få lokaliteter i Jylland. Genindvandring er ikke en mulighed, og oversete populationer i Danmark er ikke sandsynligt.

Et indsamlingsforbud synes derfor ikke relevant.

Coenonympha hero **Herorandøje**

Rødlistekategori: RE

Arten er allerede omfattet af EU's Habitatdirektiv Bilag IV. Herorandøje uddøde i Danmark i 1982 da den sidste bestand i Lellinge Frihed ved Køge døde ud. For 100 år siden var arten stadig mange steder på Sjælland. Genindvandring er ikke en mulighed, og oversete populationer i Danmark er ikke sandsynligt. Arten er også forsvundet fra Skåne fra og med 1995.

Et indsamlingsforbud synes derfor ikke relevant.

Hamearis lucina **Terningsommerfugl**

Rødlistekategori: RE

Terningsommerfugl uddøde i Danmark i 1960, da den sidste bestand ved Allinde-lille Fredskov på Midsjtjylland døde ud.

Genindvandring synes ikke mulig for en så lokal og lavmobil art, hvorfor et

landsdækkende indsamlingsforbud ikke er relevant.

Leptidea juvernica **Enghvidvinge**

Rødlistekategori: RE

Enghvidvinge er uddød i Danmark. Artens eneste kendte højborg var i Almindingen på Bornholm, hvor arten forsvandt i 2004. De fleste danske dag-sommerfugle vil uden større problemer let kunne artbestemmes uden indsamling, men det gør sig ikke gældende med arterne i slægten *Leptidea*. Grundet enghvidvinges lighed med skovhvidvinge (*Leptidea sinapis*), vil det gøre det meget vanskeligere fremover at få et overblik over arterne forekomst og mulige genindvandring, hvis arterne bliver omfattet af et indsamlingsforbud (Karsholt, 1999 & Coutsis, 2013). Da arten ikke længere er fastboende i Danmark, men kan komme indflyvende fra Tyskland & Sverige, bør det til en hver tid være til-ladt at tage belæg i videnskabens navn. Senest blev et individ af en *Leptidea* indsamlet i Boesdal Kalkbrud i 2017, og be-stemt ved genitalpræparation til *Lepti-dea sinapis*.

En fredning af arten vil umuliggøre artsbestemmelse af kommende indtrækken-de individer.

Leptidea sinapis **Skovhvidvinge**

Rødlistekategori: RE

Skovhvidvinge er uddød i Danmark. Artens eneste kendte højborg gennem man-ge år var Tisvilde Hegn i Nordsjælland, hvor arten forsvandt i 1948. I perioden

1968-1976 blev enkelte *Leptidea* fundet i området i forbindelse med en større indflyvning til Danmark, men om disse var skovhvidvinge (*sinapis*) eller enghvidvinge (*juvernica*) vides ikke med sikkerhed, da ingen af eksemplarerne er blevet undersøgt nærmere. Som nævnt under enghvidvinge, ville det være til skade for videnskaben, hvis det ikke er muligt fremover at indfange evt. kommende indtrækkende enkeltindivider til enten genitalpræparation eller DNA barcoding med henblik på artsbestemmelse (Lehtonen et al, 2017).

Limenitis populi **Poppelsommerfugl**

Rødlistekategori: RE

Poppelsommerfugl uddøde i Danmark i 1961, da den sidste bestand ved Roden Skov på Lolland døde ud. Genindvandring er ikke umulig, om end ikke ligefrem sandsynlig, men for en art med en skjult tilværelse som poppelsommerfuglens synes et indsamlingsforbud ikke relevant.

Lycaena dispar **Stor ildfugl**

Rødlistekategori: RE

Stor ildfugl er listet allerede både på EU's Habitatdirektiv Bilag II og Bilag IV. Arten uddøde i Danmark i 1955 da den sidste bestand ved Horreby Lyng døde ud. I 2015 blev arten genfundet i Danmark efter 60 års fravær, i form af en hun fundet i Svinemose på Bornholm. Fundet regnes som en tilfældig strejfer fra det nordlige Tyskland eller Polen, hvor arten er udbredt, genindvandring er derfor en mulighed.

Stor ildfugl er allerede opført på habitatdirektivet og den nuværende fredningsbekendtgørelse.

Nymphalis polychloros **Kirsebærtakvinge**

Rødlistekategori: RE

Kirsebærtakvinge har selv som imago en meget skjult tilværelse. Det er en højmobil art, som sjældent ses i antal. I dag er arten en meget sjælden tilflyver. Siden 1986, hvor den sidste bestand ved Paradisbakkerne på Bornholm døde ud, er der set 0-4 eksemplarer om året i Danmark. Genindvandring er bestemt en mulighed om end ikke ligefrem overvejende sandsynlig.

Arten bør ikke omfattes af et indsamlingsforbud.

***Papilio machaon* (Linnaeus, 1758)**

Rødlistekategori: RE

Svalehale uddøde i Danmark i 1978. Det er en højmobil art, som sjældent ses i antal. I dag er arten en regelmæssig, men meget fåtallig tilflyver fra syd og øst. Trods disse tilflyvere er det endnu ikke lykkedes arten at etablere vedvarende populationer i Danmark, selvom der findes larver både i naturen og i fx haver på dyrkede værtsplanter.

På grund af sådanne yngleforsøg, trods det at disse ikke har resulteret i vedvarende populationer, må det være naturligt med et landsdækkende forbud mod indsamling.

Parnassius mnemosyne **Mnemosyne**

Rødlistekategori: RE

Mnemosyne uddøde i Danmark i 1961 da den sidste bestand i Jægerspris Nordskov døde ud. For 100 år siden var arten stadig mange steder på Sjælland. Genindvandring er ikke en mulighed, og oversete populationer i Danmark er ikke sandsynligt. I Sverige er arten også i

stor tilbagegang og inden for de sidste 100 år forsvundet fra både Skåne og Öland. I Blekinge findes arten endnu i form af nogle små populationer, som dog er ved at dø ud. Længere oppe i Sverige og Norge findes der stadig stabile populationer.

Arten er allerede omfattet af et indsamlingsforbud da den er opført på EUs Habitatdirektiv bilag IV og den gældende fredningsbekendtgørelse.

Satyrrium ilicis **Egesommerfugl**

Rødlistekategori: RE

Egesommerfugl uddøde i Danmark i 1992 da den sidste bestand ved Hald Ege forsvandt. Genindvandring er ikke en mulighed, og at der er oversete populationer i jyske egekrat virker meget usandsynligt.

Arten bør ikke omfattes af et indsamlingsforbud

Satyrrium pruni **Slåensommerfugl**

Rødlistekategori: RE

Slåensommerfugl er kun fundet på et fåtal af lokaliteter i Danmark. Den sidste kendte population ved Radsted Mose på Lolland døde ud i 1987, og siden er arten ikke fundet i Danmark. Slåensommerfugl har en meget skjult levevis, og levestederne kan ofte være svært fremkommelige for mennesker. Det er ret usandsynligt, at arten stadig kan forekomme uopdaget enkelte steder i landet grundet artens skjulte levevis.

Derfor er et indsamlingsforbud ikke relevant.

Phengaris arion **Sortplettet blåfugl**

Rødlistekategori: CR

Sortplettet blåfugl er helt berettiget bedømt som kritisk truet (CR), da arten i Danmark kun findes på én lokalitet ved Høvblege på Møn. I løbet af de sidste 50 år, dvs. siden 1970, er arten forsvundet fra følgende danske lokaliteter: Ellinge Lyng, NWZ (1973), Stenstrup Lyng, NWZ (1974), Hammer Bakker, NEJ (1975), Jydelejet, LFM (1976), Gudmindrup Lyng, NWZ (1978), Lumsås, NWZ (1983), Melby Overdrev, NEZ (1983), Fosdal Plantage, NEJ (1988), Nykøbing Lyng, NWZ (1989), Grønnestrand, NEJ (1994) og Bulbjerg, NWJ (1997) (Nielsen, 2002).

Arten er allerede omfattet af et indsamlingsforbud, da den er opført på EUs Habitatdirektiv bilag IV og den gældende fredningsbekendtgørelse.

Carterocephalus silvicola **Sortplettet bredpande**

Rødlistekategori: CR

Sortplettet bredpande findes i dag med sikkerhed kun i Søholt Storskov (LFM) syd for Maribosøerne, samt i Holmeskov nord for søen. Begge bestande er individuelle, men bestanden i Søholt Storskov ser dog ud til at være den mest solide. Arten var markant talrigere i begyndelsen af 2010'erne, men har siden 2015 været yderst fåtallig på de sidste to lokaliteter. Muligvis forekommer arten stadig i Favrsted Skov, men er ikke fundet her siden 2016 trods eftersøgning af Emil B. Bjerregaard og Magnus Hebsgaard i forbindelse med deres flerårige projekt omhandlende observationer, optælling og kortlægning af udvalgte fokusarters forekomster med støtte fra bl.a. Schjøtz-Christensens Mindefond. Arten fandtes fast i både Hamborg Skov

og Hydeskov indtil 2010. Dertil også fundet gennem det 20. århundrede mange steder, hvorfra arten for længst er forsvundet, på Østlolland, Falster og et enkelt sted på Møn.

Arten er uhyre tæt på at uddø i Danmark, og et indsamlingsforbud for arten er i den grad relevant, og de entomologiske foreninger går stærkt ind for en fredning, om end det alene ikke kan redde arten.

Boloria euphrosyne **Rødlig perlemorsommerfugl**

Rødlistekategori: EN

I dag findes der med sikkerhed kun 5 bestande tilbage i Danmark. Arten er godt eftersøgt i hele det gamle udbredelsesområde, hvor arten tidligere var almindelig, så arten er velundersøgt. De 5 tilbageværende danske lokaliteter er Store Bøgeskov (NWZ), Søholt Storskov (LFM), Corselitze Hovedskov (LFM), Mellemskoven (LFM) og Corselitze Østerskov (LFM). Af de 5 tilbageværende bestande, er Store Bøgeskov den eneste tilbageværende nogenlunde talrige bestand. De 4 andre bestande må alle karakteriseres som værende yderst fåtallige. I starten af det foregående årti var arten ellers yderst talrig i Søholt Storskov (fx d. 7.5.2011, 115 ind. optalt). Muligvis findes arten også stadig i Favrsted Skov, men blev ikke fundet her i 2019 ved eftersøgning. Det kan også diskuteres om Favrsted Skov skal kategoriseres som værende en selvstændig population, eller om det nærmere skal ses som en del af en sammenhængende population i forbindelse med forekomsten i Søholt Storskov i umiddelbar nærhed. Indtil 2015 forekom arten også i Hydeskov, indtil den sidste rydning i den sydlige del af skoven, hvor arten forekom, groede til. Siden 2000 er arten forsvundet fra følgende lokaliteter i Østdan-

mark: Snarup Mose, F (2001), Krengerup, F (2003), Krageskov/Åshøje Overdrev/Lellinge Frihed (2007), Tokkeskov (2011), Kirkeskov (2012), Magleby Skov (2012), Tureby Hestehave (2014), Kristianssæde Skov, LFM (2004), Vallø Dyrehave, SZ (2004), Gunderup Kohave, SZ (2004), Staksrode, EJ (2005), Munke-skov, SZ (2007), Lorup Skov, SZ (2010), Hamborg Skov, LFM (2010), Hydeskov, LFM (2015).

Arten er i akut fare for at uddø helt i Danmark, og de entomologiske foreninger går stærkt ind for et indsamlingsforbud, om end det alene ikke kan redde arten.

Brenthis ino **Engperlemorsommerfugl**

Rødlistekategori: EN

Engperlemorsommerfugl findes stadigvæk en del steder i Danmark, trods massiv tilbagegang de senere årtier. På Fyn findes arten stadig på én lokalitet ved Hesbjerg Skov. I Nordsjælland er der endnu 2-3 populationer, Midt- og Sydsjælland 5-7 populationer (Bidstrup Skovene og Vallø-skoven hver især regnet som én stor metapopulation) samt flere populationer på Bornholm, med hovedforekomsten ved Bastemose og Svinemose i Almindingen.

Det vurderes, at der rent biologisk ikke er fagligt belæg for et indsamlingsforbud, men arten anbefales alligevel omfattet af et indsamlingsforbud i hele Danmark som følge af omfattende plejeindsats.

Agriades optilete **Bølleblåfugl**

Rødlistekategori: EN

Arten har været i stor tilbagegang i Østdanmark gennem en årrække, og findes i dag kun på 2 til 3 lokaliteter øst for Sto-

rebælt, alle på Sjælland. Den største bestand er at finde i Holmegårds Mose. Her er arten fortsat talrig, og kan visse år ses i hundredevis på gode flyvedage. En lille bestand ved Lyngby Åmose holder endnu stand, og forhåbentlig er arten stadig i Kirkemosen ved Ryegård Dyrehave, om end arten glimrede ved sit fravær i 2019. Arten fløj dog på lokaliteten i 2018. Siden 1990 er optilete forsvundet fra følgende lokaliteter øst for Storebælt: Langesø (1991), Tinkerup Mose (1992), Skidendam & Fandens Hul, Teglstrup Hegn (1993), Uglesø Mose (1997), Store Torpensmose (1997), Gammelmosen (1997), Allerød Sortemose (2014) og Bøllemosen, Jægersborg Hegn (2014).

Det vurderes at arten ikke bør omfattes af et indsamlingsforbud på Øerne, da der ikke sker indsamling på de små sjællandske og fynske lokaliteter.

Melitaea athalia **Brun pletvinge**

Rødlistekategori: EN

Brun pletvinge forsvandt fra Østdanmark i 1987, da den sidste population i Gribskov døde ud. Arten flyver dog stadig meget talrigt på flere af de tilbageværende lokaliteter i Jylland, men er også her i stor tilbagegang. Endnu findes arten i Hammer Bakker nord for Ålborg, i skovene på det nordlige Djursland, flere store populationer omkring Silkeborg, samt en stribe lokaliteter mellem Skive og Billund. Endelig findes en enkelt bestand i Sønderjylland lidt øst for Ribe.

Det er vurderingen, at trods tilbagegangen anses en fredning ikke i øjeblikket nødvendig, men arten bør følges nøje og revurderes efter nogle år.

Euphydryas aurinia **Hedepletvinge**

Rødlistekategori: EN

Findes i dag kun i Nordjylland, hvor arten dog stadig har mange bestande. Tidligere udbredt over store dele af Jylland, hvor den i dag er forsvundet fra. Fra Sjælland forsvandt arten i 1944, da den sidste bestand på Melby Overdrev døde ud. Tidligere var arten også at finde på Sydsjælland.

Arten er allerede omfattet af et indsamlingsforbud da den er opført på EUs Habitatdirektiv bilag IV og den gældende fredningsbekendtgørelse.

Pyrgus armoricanus **Fransk bredpande**

Rødlistekategori: RE

Fransk bredpande forekommer i dag kun i NWZ: Eskebjerg Vesterlyng, Saltbæk Vig (Store Vrøj, Robehøj), Asnæs (Havnepark), Stold Skydeterræn, Kaldred, Diesbjerg/Veddinge, Klosterskov Nord, Gisseløre og på Røsnæs fra Nostrup i øst til Bavnebjerg i vest (Bjerregård & Hebsgaard, 2018). Tidligere fandtes arten også en del steder i NEZ, men forsvandt fra Hyllingeberg i 1987, og var dermed endegyldigt væk fra distriktet. Arten kunne tidligere også findes mange steder på Bornholm, hvor arten forsvandt i 1980'erne. Selvom arten har været i tilbagegang set over en hundrede år lang periode, har arten vist fremgang de senere år.

Rent biologisk må et indsamlingsforbud anses for ikke at have indvirkning på artens populationer og forekomst.

Phengaris alcon
Ensianblåfugl

Rødlistekategori: VU

Arten er gået meget tilbage i Danmark siden det første atlasprojekt fra 1989-1993, men findes stadig mange steder i Jylland. De fleste bestande er at finde langs kysterne mod vest, men enkelte indlandsbestande kan stadig findes omkring Billund. Muligvis findes arten også stadig i Frøslev Mose i Sønderjylland tæt ved grænsen. Arten er også meget både videnskabeligt og naturhistorisk interessant og derfor også velstuderet. Det vurderes, at der godt kan argumenteres for et lokalt indsamlingsforbud grundet stor tilbagegang og i forbindelse med etablering af biotoppleje, selv om der rent biologisk ikke er noget fagligt belæg for en fredning.

Melitaea diamina
Mørk pletvinge

Rødlistekategori: VU

Mørk pletvinge uddøde i Danmark i 1982, da de sidste 3 bestande i NEZ forsvandt ved hhv. Krogenlund Mose, Bastrup Sø og Farum Sortemose. I 2013 blev arten genudsat i Børstingerød Mose ved Allerød, og senere er den med succes også genudsat ved Bastrup Sø. Udsætning er også forsøgt ved Krogenlund Mose i 2014, men uden resultat. Det skal nævnes, at sådanne kunstigt etablerede populationer er uinteressante i forbindelse med indsamling. Et sådant genudsætningsprojekt medfører, at arten kun findes i små bestande inden for et begrænset udsætningsområde.

En fredning synes derfor kun rimelig både biologisk og politisk, da der plejes for artens små populationer.

Lycaena tityrus
Sort ildfugl

Rødlistekategori: VU

Fandtes tidligere både på Sjælland og Fyn, hvor den ikke er længere, og i dag findes arten udelukkende på det sydlige Falster. Her findes den dog spredt over et større område, ud langs diget fra Sildestrup Strand i nord til Gedesby Strand i syd. Dertil kan arten også findes på Bøtø Nor, og i store dele af Bøtø Plantage.

Da arten forekommer spredt i området, virker en fredning ikke biologisk rimelig og et indsamlingsforbud anbefales ikke.

Aricia artaxerxes
Sortbrun blåfugl

Rødlistekategori: VU

Sortbrun blåfugl er i tilbagegang i Danmark, og findes nu kun på 10-12 lokaliteter i Nordjylland, hvor underarten *vandalica*, som er endemisk for Danmark, flyver. På Sjælland forsvandt arten i 1990, da den sidste bestand ved Dybesø i Rørvig døde ud. Her var det underarten *rambringi* der fløj. Dertil var der også en del bestande på Bornholm, hvorfra arten også er forsvundet.

Et indsamlingsforbud for sortbrun blåfugl kan anbefales, da underarten i Nordjylland er endemisk, der trods alt kun er 10-12 bestande tilbage, og da der gøres en stor indsats for at hjælpe arten. Rent biologisk kan der dog ikke argumenteres for en fredning, da arten stadig flyver meget talrigt inden for lokaliteterne.

Boloria aquilonaris
Moseperlemorsommerfugl

Rødlistekategori: VU

Af notatet fremgår det at DCE, at indsamling kan accelerer tilbagegangen.

Moseperlemorsommerfugl har i dag på Øerne kun et mindre antal populationer på Fyn og en enkelt population tilbage på Sjælland, i Kirkemosen i den private Ryegård Dyrehave i Hornsherred. Populationsstørrelsen er her stor og indsamling vurderes ikke at være nogen trussel. Arten synes at være forsvundet fornylig fra flere sjællandske lokaliteter som fx Holmegårds Mose, SZ (2013), Ny Krogstrup Mose, NEZ (2015) og Skiden-dam, NEZ (2016)

Arten bør ikke omfattes af et indsamlingsforbud af biologiske grunde.

Cyaniris semiargus **Engblåfugl**

Rødlistekategori: VU

Engblåfugl er gået meget tilbage i Danmark de seneste årtier. Fra i 1990'erne at være en udbredt art i Jylland, er den i dag spredt forekommende og sjælden. I Østdanmark er der kun 2 bestande tilbage, en på Sjælland og en på Bornholm.

Samlet set vurderes det dog at et indsamlingsforbud for arten ikke på nuværende tidspunkt er relevant.

Fabriciana niobe **Klitperlemorsommerfugl**

Rødlistekategori: NT

Klitperlemorsommerfugl forsvandt fra Sjælland i 1989. Genindvandring er yderst usandsynlig, så et indsamlingsforbud synes ikke relevant.

Arten bør ikke omfattes af et indsamlingsforbud.

Lycaena hippothoe **Violetrandet ildfugl**

Rødlistekategori: NT

Violetrandet ildfugl er siden år 2000 øst for Storebælt forsvundet fra følgende lokaliteter: Liseleje, NEZ (2002), Krogen-

lund Mose, NEZ (2003), Melby Syvhøje, NEZ (2006), Vassingerød Old, NEZ (2013), Tørslev, NEZ (2016), Radiomarken, NEZ (2005), Allerød Sø, NEZ (2015), Gretesholm og Gedevasse Bro, Farum, NEZ (2016). Arten er grundigt eftersøgt på samtlige af disse gammelkendte lokaliteter i forbindelse med det tidligere nævnte overvågningsprojekt fra 2014-2019 udført af Emil B. Bjerregård og Magnus Hebsgaard. I dag findes arten kun i NEZ & NWZ. I NEZ findes arten endnu ved Skansebakken v. Hille-rød, Nørrevang v. Birkerød, Dumpedalen v. Birkerød, Flyvestation Værløse, Bau-nesletten v. Værløse og Nødebo Overdrev, Grønholt. På Hornsherred har arten endnu tre bestande: Jægerspris Skydeterræn (båd øst og vest), Skovsøgård Overdrev v. Kulhuse og Jægerspris Nordskov Strandenge. I NWZ findes kun to populationer af arten ved hhv. Disbjerg og Skamlebæk Strand i Odsherred.

Det vurderes at arten ikke bør omfattes af et indsamlingsforbud på Øerne, jf de etiske regler omtalt i indledningen.

Erynnis tages **Gråbåndet bredpande**

Rødlistekategori: NT

Gråbåndet bredpande

Hele Melby Overdrev ligger inden for Naturstyrelsens arealer, så arten er allerede automatisk omfattet af denne indsamlingsrestriktion. Bestanden på Melby Overdrev synes nu at have været stabil igennem en årrække, om end det har været den sidste bestand i Østdanmark, hvor den ellers har forekommet mange steder flere årtier tilbage. Tørkesommeren 2018 så dog ud til at have en negativ indflydelse på bestandsstørrelsen, hvilket var tydeligt under optælling i foråret/forsommeren 2019. Arten flyver dog stadig spredt ud over store dele af terrænet.

Indsamling anses derfor ikke at være nogen trussel for arten.

Limenitis camilla

Hvid admiral

Rødlistekategori: LC

Hvid admiral er en meget mobil art, som sjældent ses i antal, og arten træffes nu og da som omkringingstreffende individer. I Sverige er arten genindvandret til Skåne fra Sjælland inden for de senere år.

Eftersom arten er under udbredelse og ikke har truede populationer, er det ikke relevant at den omfattes af et indsamlingsforbud.

Aporia crataegi

Sortåret hvidvinge

Rødlistekategori: LC

Af notatet fremgår det at arten uddøde på Sjælland i 1989. Dette er ikke korrekt. Den sidste sikre bestand på Sjælland, som der eksisterer dokumentation for, var en population i Jægerspris Nordskov på det nordlige Hornsherred, som blev registreret jævnligt indtil 1947. Alle sjællandske fund siden drejer sig om tilfældige strejfer, eller meget kortvarige ynglepopulationer, senest i Magleby Skov (SZ) fra 2012-2014.

Boloria dia

Violet perlemorsommerfugl

Rødlistekategori: NA

DCE notatet anfører at arten forekom i Danmark i perioden 2013-2016, dette er ikke korrekt.

Violet perlemorsommerfugl blev første gang fundet i Danmark i 2003, da en forekomst på det sydlige Falster blev opdaget. Her holdt arten sig til og med 2006 hvorefter arten forsvandt fra Danmark igen. Danmark er på artens nordgrænse, så genindvandring er en mulig-

hed, og et indsamlingsforbud synes ikke biologisk rimeligt for arten.

Det har i offentligheden været påstået, at arten blev udryddet af indsamling på det sydlige Falster, men dette har ikke biologisk fagligt belæg. I 2003 da arten indvandrede syd fra, kan det antages, at indsamlingstrykket var højest, hvilket er ganske forventeligt med en ny art for Danmark. I 2004 og 2005 faldt indsamlingstrykket, og arten fik kun bedre fat, og var faktisk mest talrig i 2005. Fra 2005 til 2006 gik populationen fra meget talrig til næsten uddød. I 2006 blev kun ganske få individer set, og fra og med 2007 er arten aldrig fundet i Danmark igen. De konkrete grunde til artens forsvinden er ukendte, men habitatændringer, fx en tørkesommer og/eller indavl kan være årsager. Populationen ændrede udseende markant ligesom forkrøblede individer blev fundet det sidste år, hvilket kunne pege på indavl.

Indførelse af et officielt indsamlingsforbud er derfor ikke relevant.

Apatura ilia

Ilia

Rødlistekategori: NA

Ilia er en ny tilkommen art i Danmark formentlig som følge af et varmere klima. Den blev første gang observeret i 2011, men da den ligner iris en hel del kan det sagtens tænkes, at den er kommet nogle år tidligere, sandsynligvis fra Polen, hvor den er udbredt. Arten er også indvandret til Sverige, hvor den har etableret populationer i den østlige del af landet. De entomologiske foreninger indførte et indsamlingsforbud samme år, som den blev meldt, ikke byggende på et biologisk fagligt argument, da indsamling ikke anses for at udgøre en trussel, men for at forebygge, at indsamling ville blive gjort til årsag til artens evt. forsvinden fra Amager. Arten har været

talrig hvert år og bredt sig en del på Vestamager.

Ud fra en rent biologisk vurdering, kan et indsamlingsforbud ikke begrundes.

Euphydryas maturna

Askepletvinge

Rødlistekategori: NA

Arten er allerede omfattet af EU's Habitatdirektiv Bilag IV. Man kan stille spørgsmålstegn til om arten overhovedet burde figurere i Rødlisten som følge af det meget begrænsede kendskab, der er til artens optræden i Danmark og dette kendskab kan dateres til før år 1900. Arten er gået stærkt tilbage i Tyskland og er forsvundet fra Skåne for et halv hundrede år siden.

Arten er allerede formelt omfattet af et indsamlingsforbud da den er opført på EUs Habitatdirektiv bilag IV og den gældende fredningsbekendtgørelse. I tilfælde af reintroduktion af arten i Danmark, er den således allerede fredet.

Heteropterus morpheus

Spejlbredpande

Rødlistekategori: NA

Spejlbredpande var i perioden 1939 til 1986 registreret med 15 individer, enkeltvis og med mange års mellemrum. Overraskende blev et enkelt eksemplar fundet ved Ålebæk Strand på det nordøstlige Møn i 2010. Dette fund gjorde, at der blev ledt mere organiseret efter arten i 2011, hvilket resulterede i fundet af en lille ynglebestand ved Korselitze på Falster. Herfra er arten dog igen højst sandsynligt forsvundet, da lysningen, hvor den levede, er groet til med træer. Arten blev set allerede i 2007 og 2008 ved Bøtø på Falster, og i 2012 fandtes en større ynglebestand i Bøtø Plantage samt flere eksemplarer på diget ved Bøtø. Denne bestand er stadig stabil, men ikke så talrig som ved opdagelsen i 2012. En del af ynglebiotopen har været under stærk tilgroning, men en pleje af biotopen er i de senere år etableret, hvor Lepidopterologisk Forening har været rådført og deltager i samarbejdet med opsamling af årlige observationer af arten.

De entomologiske foreninger har for flere år siden indført et indsamlingsforbud for arten på hele Falster.

Indsamling vurderes ikke at være en trussel, men som følge af en etableret pleje på lokaliteten kunne et lokalt indsamlingsforbud være relevant.

Opsummering af vores bedømmelse

En artsfredning bør begrænse sig til de absolut mest truede arter.

I følgende tabel er kun opført arter, som er fundet i Danmark i nyere tid.

Videnskabeligt navn	Dansk navn	Rødliste-kategori	Forbud
<i>Papilio machaon</i>	Svalehale	RE	Forbuddet bør gælde i hele Danmark i alle stadier.
<i>Phengaris alcon</i>	Ensianblåfugl	VU	Forbuddet bør gælde i hele Danmark i alle stadier.
<i>Phengaris arion</i>	Sortplettet blåfugl	CR	Er allerede omfattet af EU-habitatdirektiv bilag IV.
<i>Carterocephalus silvicola</i>	Sortplettet bredpande	CR	Forbuddet bør gælde i hele Danmark i alle stadier.
<i>Boloria euphrosyne</i>	Rødlig perlemor-sommerfugl	EN	Forbuddet bør gælde i hele Danmark i alle stadier.
<i>Aricia artaxerxes</i>	Sortbrun blåfugl	VU	Forbuddet bør gælde i hele artens udbredelsesområde i Danmark (Nordjylland) i alle stadier.
<i>Brenthis ino</i>	Engperlemor-sommerfugl	EN	Forbuddet bør gælde i hele Danmark i alle stadier.
<i>Euphydryas aurinia</i>	Hedepletvinge	EN	Er allerede omfattet af EU-habitatdirektiv bilag IV.
<i>Melitaea diamina</i>	Mørk pletvinge	EN	Forbuddet bør gælde i hele udbredelsesområdet i Nordsjælland i alle stadier.
<i>Heteropterus morpheus</i>	Spejlbredpande	NA	Forbuddet bør gælde på Øerne i alle stadier.

Konklusion

I alt foreslår vi en fredning af 8 arter dagsommerfugle. I tabellen figurerer der 10 arter, da både *arion* og *aurinia* begge allerede er omfattet af habitatdirektivet og fredningsbekendtgørelsen. De biologisk fagligt begrundede arter på listen er *silvicola* og *euphrosyne*. De er begge uhyre tæt på at forsvinde fra Danmark, og det er på et biologisk fagligt grundlag rimeligt at frede dem. Dertil figurerer *diapina* også på listen, eftersom de nulevende danske bestande er udsatte individer, og da deres levesteder plejes for arterne, er det bestemt rimeligt at de om-

fattes af et indsamlingsforbud. Dertil er *machaon*, *alcon*, *artaxerxes*, *ino* og *morpheus* også på listen. Dette skyldes, som omtalt under arterne, andre årsager end decideret biologisk faglige begrundelser, eftersom indsamling ikke ses som nogen trussel. For nogle af arterne foregår der intensiv lokalpleje, fx *ino* på Midt-sjælland og Bornholm og *morpheus* i Bøtø Plantage, hvorfor det altså synes fornuftigt med indsamlingsforbud. Aftalen er frivilligt indgået de entomologiske foreninger imellem. En decideret landsdækkende fredning anbefales ikke for alle disse arter.

Litteraturliste

- Bjerregård, E. B. & Hebsgaard, M. V., 2017. Status for fransk bredpande, *Pyrgus armoricanus* Obth. i Danmark, 2017. *Lepidoptera n.s.* 11: 131-159.
- Coutsis., J., 2013. *Leptidea sinapis* and *Leptidea reali* (Lepidoptera: Pieridae): at what point does the first one of the two end, and the other one begin? – *Phegea* 41: 19-20.
- Karsholt, O., 1999. Dagsommerfugleslægten *Leptidea* Billberg i Danmark. *Lepidoptera n.s.* 7: 237-249.
- Lehtonen, S., Lehtonen, I., Teräs, A., Varrela, J., Virta, P. & Vesterinen, E.J. 2017. DNA barcoding reveals widespread occurrence of *Leptidea juvernica* (Lepidoptera: Pieridae) in southern Finland. – *Entomologisk Tidskrift* 138(2) Uppsala Sweden, 2017. ISSN 0013-886x, p. 151-159.
- Nielsen, P. Stadel & Bittcher, J., 2002. Overvågning af sortplettet blåfugl *Maculinea arion* L. *Lepidoptera ns.* 8: 117-130.
- Thomas, J. A.. 1983. The Ecology and Conservation of *Lysandra bellargus* (Lepidoptera: Lycaenidae) in Britain. *Journal of Applied Ecology*, 20: 59-83.
- Wiemers, M., Balletto, E., Dincă, V., Frica, F. Z., Lamas, G., Lukhtanov, V., Munguira, L. M., van Swaay, M. A. C., Vila, R., Vliegenthart, A., Wahlberg, N. & Verovnik, R. 2018. An updated checklist of the European Butterflies (Lepidoptera, Papilionoidea).

Links

lepidoptera.dk/etiske_regler.htm. Besøgt apr. 2020.

lepidoptera.dk/popbeskyttelser2017.htm. Besøgt apr. 2020.

Om indsamling af insekter – endnu et bidrag til debatten

Af Niels P. Kristensen [^], Professor, dr.scient.,
Entomologisk Afdeling, Zoologisk Museum, Københavns Universitet

Da offentlighedens holdning (og den naturinteresserede offentligheds i særdeleshed) til amatørers indsamling af insekter er vigtig for et fortsat bredt amatør-arbejde med den danske insektfauna, skal jeg her henvise til en kort artikel i Zoologisk Museums populære tidsskrift Dyr (1994, 1: 7-10) hvori jeg behandlede dette emne, og hvor jeg begrundede et helt overvejende positivt syn på samlernes aktivitet. Hvad specielt angår tilbagegangen af mange dagsommerfugle, som normalt står i centrum i denne diskussion, har de senere årtiers økologiske forskning klart placeret årsagerne i helt andre forhold end samleres indgreb; disse tillægges nu højst en ganske marginal betydning. Interesserede kan fx henvises til en oversigtsartikel i Annual Review of Entomology 40: 57-83 (1995), og J.A.Thomas' specielt for vores del af verden meget relevante kapitel *'The conservation of butterflies in temperate countries: past efforts and lessons for the future'* (i R.I.Vane-Wright & P.R.Ackery red. The Biology of Butterflies, 2.udg 1989: 333-353); ornitologer med sommerfugleinteresse vil iøvrigt med særligt udbytte kunne læse samme forfatters *'Why small cold-blooded insects pose different conservation problems to birds in modern landscapes'* i Ibis 137 (Supplement I): 112-119 (1994).

Det er på denne baggrund bestemt ikke min opfattelse, at der er behov for en ændring af den danske lovgivning på området – så lidt som at de meget vidtgående indsamlingsforbud i visse mellem- og sydeuropæiske lande har været velbegrundede. Jeg mener, man i de 'frivillige indsamlingsforbud', der nu administreres af 'Entomologisk Fagudvalg' (EFU), har det relevante instrument til at håndtere de specielle situationer, hvor indsamling faktisk kunne tænkes

at have alvorlige konsekvenser for en artsbestand. Naturligvis må det i EFU løbende diskuteres, om yderligere arter skal føjes til indsamlingsforbud-listen (eller for den sags skyld om nogen kan fjernes igen), samt hvilke områder og udviklingsstadier stoppene skal gælde; det sker da utvivlsomt også i det omfang begrundede henvendelser præsenteres for udvalget. Overhovedet er det mit indtryk, at der faktisk har været en betydelig effekt af en gensidig 'holdningsbehandling' blandt danske insektsamlere de senere årtier. EFU's aktiviteter samt fx indlægget fra Lepidopterologisk Forenings bestyrelse i Lepidoptera 8(1): 37 (2001) modsiger da også påstande om, at "*debatten mangler totalt*" i det danske entomologsamfund.

Der er flere måder, hvorpå man med glæde og udbytte kan dyrke entomologi. Men skal man på et mere-end-overfladisk niveau beskæftige sig med andet end nogle ganske få og små grupper (heriblandt dagsommerfugle) som måske tilsammen repræsenterer ca 1% (!) af vore 20.000+ danske insektarter, så kræves der et formkendskab, som bedst eller kun opnås gennem indsamling, præparation og (ofte langvarig og gentagen) undersøgelse af samlingseksemplarer - typisk adskillige af hver art, så man lærer variationsbredden at kende. Og indgangen til en beskæftigelse med svært tilgængelige dyr vil næsten altid være en beskæftigelse med de lettere tilgængelige, som netop dagsommerfugle. Selvom nogen har (næsten, ikke helt) ret i at danske dagsommerfugle kan bestemmes efter levende eksemplarer alene, er det derfor vigtigt for rekrutteringen af alsidigt vidende entomologer, at denne indgang stadig holdes åben - med de konkret begrundede indskrænkninger, som formuleres i fredningsbestemmelser og frivillige indsamlingsforbud.